

LÍVIA

Sergi Pompermayer

En els darrers anys, la riquesa ens ha fet avariciosos, i l'autocomplaença ens ha portat, a través de tota mena d' excessos sensuals, a estar, si així puc dir-ho, enamorats de la mort, tant individual com col·lectivament.

Titus Livi (segle I a. C.)

ESTIX

El llac Estix. Una dona, Lívia, s'acosta a la riba, on l'espera Caront, el barquer.

LÍVIA: On em portaràs, barquer?

CARONT: Lívia Drusil·la, Júlia Augusta, la terra que no ha donat fruits amb les llavors que hi ha deixat el diví, la que ha engendrat fills que escupen contra ella, el gel més bell, model de moral i pastora de putes, Ulisses amb faldilles, bruixa que fa pocions de joventut infinita i de mort sobtada, la del cor de marbre negre sense vetes, el teu lloc no és l'Elisi; aniràs més enllà les triples muralles que envolten el Flagetont, on la insomne Tisífone, la de les serps entre les dents, no et deixarà mai obrir les portes d'acer que vigila el gos de tres caps. Aquest és el teu destí. Allà és on et porto. El Tàrtar serà el teu lloc, fins el dia en que aquell que has maltractat i menystingut pel seu aspecte, aquell que porta per nom el de la teva casa, sigui l'hereu de Quirí i et doni un lloc entre els Déus.

I

El jardí de la casa d'August, al Palatí. Hi ha plantes aromàtiques i una figuera. És primera hora del matí. August porta roba d'estar per casa, una roba tosca, còmoda, no pròpia d'un Cèsar i un barret de palla. Té uns seixanta anys, però sembla més gran del que és. Està regant les plantes, defugint la llum del sol directa. S'acosta a la figuera, palpa les figues i n'agafa una que està verda. Se la menja. Mecenes, d'uns cinquanta anys, està amb ell.

AUGUST: Així és com més m'agraden. Una mica verdes. En vols una?

MECENES: El meu estómac no la toleraria.

AUGUST: Mecenes... Una bona figa mai pot fer cap mal. *(Riu)*

MECENES: No sé què dir-te. A vegades poden ser tan perilloses com delicioses.

AUGUST: I no diuen que és en el risc on s'hi troba el plaer?

Mecenes somriu. August es rasca la cama amb fruïció.

MECENES: L'èczema un altre cop?

AUGUST: Rebrotava sempre que passo nervis. I no hi ha ni un sol dia que no en passi. Només desapareix per tornar l'endemà encara amb més ràbia.

LÍVIA: Hauries de relaxar-te, descansar més...

AUGUST: Si descansés més alguns ho aprofitarien perquè acabés reposant eternament. I de moment no els hi vull donar aquest plaer. Ser Cèsar és un ofici molt arriscat.

MECENES: Doncs aleshores et deu proporcionar molt plaer.

AUGUST: Menys del que voldria.

Pausa. August esporga una planta i després les rega. Camina coix.

AUGUST: I digues, que en saps del nostre amic Horaci? Fa temps que no el veig.

MECENES: Ni tu ni ningú. Està tancat a casa seva escrivint l'oda que li vas suggerir.

AUGUST: Ben fet, ben fet. Ja saps que per mi la cultura és molt més important del que alguns es pensen. Pot fer créixer o destruir l'esperit dels ciutadans, i el de Roma. Horaci està fent molt bé la seva feina. En canvi no es pot dir el mateix d'Ovidi. Has llegit l'últim que ha escrit?

Mecenes afirma.

AUGUST: És un degenerat.

MECENES: I tu com tens la teva obra de teatre?

AUGUST: El meu Àiax... La literatura és una filla que demana molta atenció, i jo no puc donar-li tanta com em reclama. Però allà està. Esperant-me.

Lívia arriba al jardí.

AUGUST: Lívia. Saps on vaig deixar aquell unguent que em va tan bé per la picor? Avui la cama m'està matant. (A *Mecenes*) Només els seus remeis aconseguen alleugerir els meus mals.

LÍVIA: Octavi, tens un moment? He de parlar amb tu.

MECENES: Bé, amb el vostre permís, em retiro. Ens veiem aviat, Príncep.

AUGUST: I tant. Ben aviat. I digues a Ovidi que tinc moltes ganes de veure'l. I de llegir el que està escrivint.

Mecenes se'n va.

AUGUST: Què em vols dir, Lívia?

LÍVIA: (*Mentre busca el unguent i el troba entre unes eines de jardineria*) Ha arribat un centurió amb notícies del front de Germania.

AUGUST: Ah... Que vingui.

LÍVIA: Ara no pot. Està amb els meus metges.

AUGUST: Què ha passat?

LÍVIA: El procònsol Publi Quintili Varo és mort.

AUGUST: Mort?

LÍVIA: Es va treure la vida clavant-se la seva pròpia espasa, després que Armini i els seus homes el traïssin.

AUGUST: Armini? No és aquell cap germànic a qui Varo va concedir la ciutadania romana?

LÍVIA: El mateix. Segons el centurió que acaba d'arribar, mig mort, Armini els hi va demanar que anessin a la seva terra, per ajudar-lo a sufocar una rebel·lió. Varo hi va anar amb tres legions i, un cop allà, els homes d'Armini els hi van tendir una emboscada. Van estar lluitant durant tres dies. Dels 150.000 homes de Varo molt pocs es van poder salvar.

AUGUST: No...

LÍVIA: Dels soldats que van quedar en vida, els germànics en van fer presoners a més de mil cinc-cents. Aquest centurió es va poder escapar amagant-se durant cinc dies al bosc, menjant arrels i bevent aigua de pluja. Els que van caure a mans dels germànics han sigut venuts com a esclaus, però a la majoria els van matar. Tallaven el cap dels nostres homes i els penjaven amb cordes dels arbres, com si fossin fruites. Altres van ser crucificats i alguns oferts en sacrifici als seus déus, enterrant-los vius.

August, s'aixeca, dona unes voltes.

AUGUST: La província encara és segura?

LÍVIA: Sembla que Germania està perduda. Octavi. Totes les nostres posicions orientals han estat evacuades i els germànics ataquen ciutats frontereres de la Gàl·lia Comata. Els informadors asseguren que hi ha tribus disposades fins i tot a atacar el nord d'Itàlia...

August, fora de sí, comença a picar la figuera.

AUGUST: Publi Quintili Varo, què has fet?!! Torna'm les meves legions!! Torna'm les meves legions!!!

LÍVIA: Crec que ja no està en disposició de poder tornar-te-les, Octavi.

AUGUST: Germania, Lívia!! Germania!! He aconseguit el que mai cap romà havia pogut ni somniat! He pacificat l'Imperi, he donat a pobles d'imbècils la nostra cultura, la nostra llengua. He unit Europa!! Però sempre ha d'aparèixer Germania i el seu esperit destructor!! Sempre!!

LÍVIA: Germania és un abscess al cor d'Europa. Fa molt que Roma ho sap...

August, derrotat, s'asseu i torna a gratar-se la cama.

AUGUST: Què puc fer, Lívia...? Què puc fer!!

Lívia s'acosta a ell li mira la cama, totalment envermellida, i li escampa unguent.

LÍVIA: Només es poden fer dues coses amb un abscess. La millor, extirpar-lo...

AUGUST: Ja ho he intentat. Jo i molts altres abans que jo. I no hi ha res a fer. Són diferents. Són salvatges amb una pulsio destructiva que no tenen els altres pobles. Ni els càntabres eren com ells...!

LÍVIA: Si no es pot treure l'abscess, s'ha de fer el que sigui perquè no escampi el seu verí. Intentar treure el màxim de pus, buidar-lo tant com es pugui. I després deixar-lo allà, aïllat, fent que es podreixi ell mateix.

AUGUST: I renunciar a que sigui una província més...

LÍVIA: És millor renunciar a una província que perdre l'Imperi.

AUGUST: Hem perdut tres legions, Lívia... Tres!! Germania farà que mai pugui tenir una Europa unida i en pau... Això que has dit que han fet als nostres homes... Què es pot esperar d'un poble que quan veu el sol no entén el que és... d'una gent que porta la foscor i el gel en les seves ànimes... si és que en tenen. La nostra destrucció vindrà del nord, Lívia. Potser ara no, però tard o d'hora el seu moment arribarà. Han nascut per destruir-nos. No sé què fer. No ho sé...

LÍVIA: Crida a Tiberi. Ell ha lluitat ha Germania. Sap el què cal fer amb ells.

AUGUST: Fa set anys que el teu fill es va exiliar per voluntat pròpia a Rodes, Lívia. Contra la meva voluntat.

LÍVIA: Fa temps que vol tornar i-

AUGUST: Però ara jo no vull que torni!! Li vaig implorar que es quedés, i va renunciar a tot el que li vaig oferir fent-me quedar davant el Senat i el poble com un... imbècil que no pot controlar ni la seva família... Això no li perdonaré mai.

LÍVIA: Moltes vegades has perdonat actes pitjors per l'interès de Roma. Tiberi coneix Germania, coneix el terreny, hi va fer una bona feina. Has de fer un esforç i acostar posicions amb ell.

AUGUST: No penso acostar res, Lívia!! Ni posicions ni a ell!! No insisteixis. Va decidir establir-se a Grècia i viure com un grec, no com un romà. Doncs que hi visqui. I que segueixi sent la riota de tothom. Tan me fa si ara se n'ha penedit.

LÍVIA: Aquesta actitud teva, aquesta ràbia, t'estan impedit veure amb claredat quina és la millor opció per afrontar el greu problema que té Roma. Crec que t'estàs equivocant molt.

AUGUST: Doncs jo no.

Pausa.

AUGUST: Enviaré a Germania al meu estimat net Gai quan acabi la seva campanya d'Armènia.

LÍVIA: Gai és molt jove, no te prou experiència per-

AUGUST: També jo era molt jove quan vaig accedir al poder.

LÍVIA: Però Gai-

AUGUST: Gai és sang de la meua sang. I és ell qui està destinat a portar les regnes de Roma quan a mi em vingui a buscar el barquer.

LÍVIA: Que així sigui si és el que vols.

II

Júlia (vint anys), neta de Octavi, està bevent vi, mentre Ovidi, que té uns trenta cinc anys, li llegeix un fragment del seu llibre Ars Amatoria.

OVIDI: (*Llegint*) “Aquella que tingui la cara molt maca, al llit s’ha de posar de cara. Han de deixar que les vegin d’esquena, aquelles que estan orgulloses de la seva esquena. Milanio presumia de portar al voltant del coll les cames d’Atalanta. Si s’ho valen, és així com les heu d’exhibir. La que sigui petita millor que faci de cavalcadora. La dona que es destaquï per un cul abundós, que posi els genolls sobre els coixins amb el coll girat enrere. Les postures de Venus són mil. La més senzilla i còmoda és ajaguda sobre el costat dret i amb la panxa una mica enlaire” (*Deixa de llegir*) Això és el que tinc escrit fins ara.

Júlia aplaudeix.

OVIDI: Gràcies.

JÚLIA: Tu, Ovidi, quina creus que és la postura de Venus que més m’escau?

OVIDI: Deixa que pensi... Qualsevol en la que se’t vegi la cara.

JÚLIA: Segur? No trobes que tinc una esquena i un cul que es fan mirar?

OVIDI: Sense cap mena de dubte.

JÚLIA: Aleshores seria correcte si em posés d’esquena? Amb el cap una mica girat perquè se’m vegi la cara i el cul aixecat?

OVIDI: Crec que seria més que correcte.

JÚLIA: Però aleshores els meus pits quedarien amagats. No seria una llàstima?

OVIDI: Segurament...

JÚLIA: No n’estàs segur? Me’ls vols veure?

OVIDI: Júlia...

JÚLIA: Què?

OVIDI: Quan s’és tan bella com tu... qualsevol postura seria la correcta.

JÚLIA: T'agradaria anar-te'n al llit amb mi, Ovidi?

OVIDI: No estàvem parlant de la meva obra?

Júlia riu.

OVIDI: De què rius?

JÚLIA: M'encanta quan els homes poseu aquesta cara. En el fons sou tan senzills i simples de fer anar com un titella de tres cordes. *(Riu)* T'està quedant una obra molt instructiva i pràctica.

OVIDI: Aquesta és la meva voluntat. Tot i que no crec que al teu avi li agradin massa els consells que hi dono.

JÚLIA: Al meu avi no li agrada res del que m'agrada a mi. Tampoc li agrado jo, ni ell a mi. Però no penso canviar la meva forma de ser per molt que sigui el gran Cèsar August. Al contrari.

OVIDI: Has de vigilar, Júlia. Els enemics d'August poden trobar en la teva forma de vida moltes raons per amoïnar-lo. Fent-li arribar detalls de la festa que vas fer anit, per exemple. Sobretot ara que s'ha erigit en defensor de la vella moral romana...

JÚLIA: El vell hipòcrita... Mai ha portat una vida gaire exemplar, que diguem. S'ha emportat al llit a totes les dones dels patricis, a amigues meves... S'ha passat per la pedra tot el que ha pogut. I no m'estranya, perquè Lívica sempre deu haver tingut espart entre les cames. Però que ara vulgui ser el guardià de la moral, del valors...? Jo crec que ho fa perquè ara ja no se li aixeca i no té més remei que respectar a les dones dels altres. No creus? *(Riu)*

OVIDI: No ho sé. És possible. De totes formes ves amb compte. August no dubtaria a fer amb tu el mateix que va fer amb Agripa.

JÚLIA: El meu germà no hauria d'haver estat tan explícit amb les seves simpaties republicanes. O creus que l'ha desterrat a aquella illa on només hi ha pedres i escorpins per la seva afició al vi, les baralles i les dones?

OVIDI: També va desterrar a la teva mare. I el seu comportament sí que s'assemblava bastant al teu.

JÚLIA: Si fóssim homes no se'ns jutjaria d'aquesta manera pel nostre comportament. Al contrari, seríem admirades.

OVIDI: Jo no us jutjo. Us admiro. I voldria que totes les dones fossin com vosaltres dues.

JÚLIA: (*Riu*) Ets un porc encantador.

OVIDI: Això és el més bonic que m'han dit mai.

JÚLIA: No és fàcil ser dona de la família Júlia. La desgràcia de la meva mare va començar al casar-se amb Tiberi. Ell la va repudiar des del primer moment. I estic convençuda que va ser Lívia qui va convèncer August perquè desterrés la seva pròpia filla. Lívia és qui fa més por. Fa anar com vol al meu avi i l'ha convertit en el que és. I ell no ho veu. No veu que tot el que fa Lívia és destruir la nostra família i que el camí de la successió d'August només porti a Tiberi. Però per què estem parlant de coses tant desagradables quan ho podem fer de temes molt més estimulants? Abans no has respost la meva pregunta.

OVIDI: Quina?

JÚLIA: No la recordes?

OVIDI: No...

JÚLIA: Si t'agradaria anar-te'n al llit amb mi.

Entra Amímone, la lliberta de Lívia.

AMÍMONE: Senyora...

JÚLIA: Què vols?

AMÍMONE: M'envia Lívia. Han arribat notícies del vostre germà Gai. Ha estat ferit a traïció a Armènia.

III

La casa d'August al Palatí. Nit.

AUGUST: Diuen que la ferida no és gaire profunda? Segur que es recuperarà... Gai és jove... és jove i ho pot superar... ho ha de superar...

LÍVIA: Mai ha tingut una salut massa forta...

AUGUST: Tampoc l'he tinguda jo! I aquíestic... Ningú es pensava que arribaria tan lluny i hi he arribat... Ha heretat els meus problemes de salut... però també ha heretat la meva força per superar-los...

LÍVIA: Això no ho saps, August.

AUGUST: Ho sé! Ho sé perquè és meu... la seva sang és la meva. Tres cops m'han donat per mort, Lívia. Tres! Tu ho saps. Tothom creia que no me'n sortiria, els metges ja no sabien què fer. Tinc un cos que és el meu pitjor enemic, que sempre m'ha traït en els moments més importants. Però hi ha una cosa que pot arribar a sotmetre el cos. L'esperit. I aquest no el tinc feble. Per això tots tres cops me'n vaig sortir. I Gai també se'n sortirà.

LÍVIA: També vas tenir la sort de tenir al teu costat a Musa, el millor metge de tots. I de tenir-me a mi.

AUGUST: Doncs ell també hi tindrà el millor. I espero que a tu també.

LÍVIA: És el meu net, com no vols que m'hi tingui?

AUGUST: Coses més rares s'han vist, Lívia... coses més rares s'han vist.

LÍVIA: No he estat sempre al teu costat? M'has de retreure alguna cosa?

AUGUST: No. Però és que sembla que no vulguis que es recuperi.

LÍVIA: Com em pots dir això?

August s'acosta a ell, i l'abraça.

AUGUST: Lívia... perdona'm... Estic nerviós i... a un home vell i cansat no se li hauria de desmuntar el món que durant tota la seva vida ha intentat construir... Tants sacrificis, tant d'esforç, tanta feina,... per veure com un traïdor intenta

assassinar el meu hereu, i com unes tribus de merda, sense cultura, sense noció d'estat, ni de justícia, sense ànima, maten a milers dels nostres i es pixen damunt els seus cossos desmembrats com gossos pudents que marquen el territori... Prou. Res no val tants sacrificis i dolor. Renuncio a Germania.

LÍVIA: No pots fer això.

AUGUST: Que es quedin la seva terra freda i estèril com una tomba que no val ni la vida d' un romà!! Que visquin en la foscor i en la tenebra dels seus boscos negres. Que Europa quedi per sempre dividida en dos com els dies es divideixen en llum i obscuritat. Accepto tot això, però que no intentin creuar el Danubi i atacar Roma, perquè et juro per l'Estix, Lívia, que, si ho fan, els hi portaré l'infern a casa seva i no en deixaré ni un de viu, encara que els hagi d'arrencar del ventre de les seves mares i enterrar-los vius sota la seva terra de fang!

LÍVIA: No ens atacaran, Octavi, perquè ells són gossos, i nosaltres llops. Bordaran, i ens ensenyaran les dents i aixecaran el pel de les esquenes per semblar més del que són. Però no sortiran del seu cau si veuen que no els hi tenim por malgrat les ferides que ens han infligit.

AUGUST: No n'estic tan segur...

LÍVIA: Pensa fredament. No et deixis emportar per la ràbia i el desànim. Pensa en el teu somni. Pensa en Roma. Pensa en què necessita, i dóna-li. Gai és un bon llop jove, però ara necessita llepar-se les ferides. Créixer. Aprendre. Has de buscar-ne un altre... més vell i amb les mandíbules acostumades a mossegar. I saps on trobar-lo.

Pausa.

AUGUST: Vols que torni el teu fill, oi? No pararàs fins que faci tornar a Tiberi.

LÍVIA: Crec que és l'home que necessites. I crec que tu també ho saps, però potser la ràbia no et permet veure-ho.

Pausa.

LÍVIA: No reculis, August. No abandonis Germania. Si ho fas aleshores ells sí que hauran guanyat. I no ho podem permetre.

Pausa.

AUGUST: Demà faré tornar Tiberi a Roma.

LÍVIA: Estàs prenent una decisió sàvia...

AUGUST: Això espero... això espero... Estic molt cansat, necessito dormir... Dignes-li a Tal·lus que vingui a llegir-me una estona, sisplau...

August se'n va cap a la seva habitació. Lívia es queda sola, pensant.

LÍVIA: Amímone...

Entra Amímone, la lliberta de Lívia.

AMÍMONE: Senyora...

LÍVIA: Dignes-li a Tal·lus que August l'espera a la seva habitació. Vol que li llegeixi una estona.

AMÍMONE: Ara li dic.

LÍVIA: Titus Livi serà una lectura adequada. I una altra cosa, Amímone. Ves a buscar al meu metge personal. Que em vingui a veure a casa tan ràpid com pugui, i que es prepari per un llarg viatge. I després vine a veure'm. Ja t'he preparat el remei pel teu problema.

AMÍMONE: Gràcies, senyora. Esteu segura que m'anirà bé?

LÍVIA: Fa menys de tres setmanes?

AMÍMONE: Sí.

LÍVIA: Tot tornarà al seu lloc, ja veuràs.

Amímone se'n va. Lívia es queda sola.

IV

Una festa en una casa de Roma. Se sent música. El terra està ple de restes de menjar. En un triclini, Júlia, la neta d'August, està mantenint relacions sexuals amb Tal·lus. En una altra part, observant-la mentre sopen, hi ha Mecenes i Horaci (uns quaranta cinc anys).

HORACI: La neta del nostre estimat August s'introdueix tants joves per l'entreuix com jo aliments per la boca. Li envejo el seu vici. No engreixa tant com el meu.

MECENES: Engreixa d'un altra forma, Horaci. T'agradaria engreixar-te així, a tu?

HORACI: *(Riu)* Tot i tenir uns malucs que no es poden definir com estrets no crec tenir-los prou amples com per fer-hi sortir una criatura.

Apareix Ovidi, que es queda observant a Júlia i el seu amant a certa distància. Mecenes i Horaci el veuen.

MECENES: *(Riu)* Si ho aconseguissis Ovidi et dedicaria un cant en les seves *Metamorfosis*.

HORACI: Ovidi...! Com continuï per aquest camí creatiu d'exaltació dels plaers sensuals que August troba tan poc constructiu per l'esperit patriòtic, serà ell qui s'haurà de metamorfosar en un ocell, o un arbre, o una pedra si no vol acabar visitant les profunditats del Tíber amb una pedra lligada als peus, o penjat d'un arbre com una fruita, o havent de fugir a una terra llunyana com ho fan les aus en arribar l'hivern.

MECENES: Encara és pitjor el camí que ha pres la seva neta Júlia. Si August arriba a saber com es comporta acabarà igual que la seva mare i que el seu germà Agripa...

HORACI: Doncs millor per tothom que el nostre príncep no ho sàpiga. Ella podrà continuar nodrint el seu petit i afamat Polifem públic i August tindrà un problema menys del que preocupar-se. Que ja en té prous.

MECENES: Potser sí... en temes familiars millor ser discrets.

Ovidi s'acosta fins a Júlia i el seu amant, Tal·lus.

OVIDI: Només hi ha una cosa més bonica que veure una parella entregada als jocs de Venus...

JÚLIA: Quina, Ovidi?

OVIDI: Participar-hi.

JÚLIA: *(Riu i l'agafa per la roba)* Doncs acostat... no sóc precisament una barca en la que només hi càpiga un mariner...

OVIDI: L'oferta és molt temptadora, però crec que al mariner que ara rema no li faria gaire gràcia compartir-te amb un altre home...

JÚLIA: A Tal·lus li sembla bé tot el que jo vulgui. Vine... i canta'm poemes a l'orella mentre tots dos remeu al mateix temps...

OVIDI: He begut massa vi, no crec que fos capaç ni de cantar ni de remar, ara mateix.

JÚLIA: Estàs perdent facultats, Ovidi.

OVIDI: El temps i el vi són cruels amb les coses que necessiten enlairar-se.

JÚLIA: M'estàs rebutjant amb poesia?

OVIDI: T'estic admirant. I com més et miro més veig a la teva mare. T'assembles tan a ella...

Júlia surt del damunt de Tal·lus

JÚLIA: En què? En ser puta?

OVIDI: En bellesa i inconsciència. No estava per aquí al teu marit?

JÚLIA: Sí, però està conspirant, per això m'ha deixat sola. I com són tan estúpids que a les dones no ens hi deixen participar... Què volies que fes jo, sinó entretenir-me?

OVIDI: Conspirar? Contra qui?

JÚLIA: Contra el meu avi.

Júlia surt del damunt de Tal·lus.

OVIDI: No m'hauries d'haver dit això, Júlia... no les vull saber aquestes coses. No vull tenir més problemes dels que tinc amb August...

JÚLIA: Tard o d'hora te n'hauries assabentat. I sé que tu ets sentit més proper a nosaltres que no pas a ell. La propera arribada de Tiberi és un perill per recuperar la República. És cruel i mesquí i estúpid... mai li podré perdonar com va tractar a la meva mare... I al meu avi mai li perdonaré el que li està fent passar a ella i al meu germà Agripa tenint-los desterrats en illes perdudes. I per poc que pugui, els ajudaré a fer-lo fora del Palatí.

OVIDI: És un joc molt perillós aquest, Júlia.

JÚLIA: És el joc que ens ha tocat viure.

Júlia se'n va.

HORACI: S'ha acabat la diversió... No menges res. No et trobes bé?

MECENES: No gaire.

HORACI: Ah, amic... oblidava que tu sempre estàs a les portes de la mort. Quin mal et consumeix ara?

MECENES: Un que serà el definitiu...

Horaciriu.

MECENES: Ja pots riure... Tinc un mal que em paralitza la ma, el peu, el maluc... les dents se'm mouen... Però no em queixo... mentre estigui viu, tot està bé...

HORACI: I tant que sí! I mira què et dic. Ens tiraran terra al damunt a tots dos el mateix dia. Tu dius quan i els dos junts anirem pel camí que posa fi a tots els camins, com amics inseparables. T'ho juro, com un soldat.

Beuen.

V

Habitació d'August. A les parets hi ha pintades la màscara de la tragèdia i la de la comèdia. August dorm. Tal·lus, li està llegint en veu baixa.

TAL·LUS: En els darrers anys, la riquesa ens ha fet avariciosos, i l'autocomplaença ens ha portat, a través de tota mena d' excessos sensuals, a estar, si així puc dir-ho, enamorats de la mort, tant individual com col·lectivament...

Tal·lus deixa de llegir. Mira a August i veu que dorm. Tanca el llibre. S'aixeca. Obre un calaix, intentant no fer soroll, i n'agafa unes cartes. Tal·lus surt. August es queda sol. El seu son és inquiet.

Silenci.

Un llamp encegador i un potent tro el desperten. Alterat, s'incorpora i veu, davant se ,a Júpiter, però no en forma humana. Júpiter és un toro, o una potent llum. No té aspecte humà.

AUGUST: Pare dels Déus... em tornes a visitar... potser Morta, la parca que talla el fil de la vida, ha decidit posar fi a la meva?

JÚPITER: Ni tan sols jo sé com les parques teixeixen les vides en les tenebres del regne del meu germà Dis. Però sé que s'acosten temps obscurs per tu, i per aquesta ciutat de Ròmul que s'està convertint en una lloba grassa, viciosa i lasciva que deixa morir de fam als seus fills mentre s'entrega indolent al plaer. Sempre has temut els meus llamps i m'has venerat, oferint-me els millors sacrificis. I m'has escoltat. Escolta'm també aquest cop. El cap no pot governar el cos si no sap on té els peus. Com jo em transformo en feres que no delaten la meva natura, per així saber i aconseguir el que vull sense que ningú sospiti la meva presència, transforma't tu en el més insignificant dels teus súbdits. Sigues aquell que ningú veu, no perquè tingui el do de la invisibilitat, sinó perquè ningú el vol veure. I convertit en aquell que no té res més que el batec del seu cor, surt del palau i arrossegat per Roma, i veuràs què diu, què vol i què tem, el teu somni. Fes-ho tres dies després que el Tíber es converteixi en gladiador...

Fosc

En la foscor es comença a sentir una forta pluja. Cada cop és més intensa fins a convertir-se en una tempesta. L'habitació només s'il·lumina amb els fulgors dels llamps. August es desperta, angoixat. Veu que està a les fosques i s'espanta.

AUGUST: Tal·lus!!

August s'aixeca del llit, busca en la foscor la seva túnica d'estar per casa, però no la troba. Cada cop està més espantat.

AUGUST: Llum!!! Vull llum!!

August està a punt de patir un atac d'ansietat. Un llamp i un tro cauen molt a prop. Ell es tapa les orelles mentre crida al seu servent.

AUGUST: Tal·lus!!!

Tal·lus entra a l'habitació amb una espelma.

TAL·LUS: Príncep...

August, presa dels nervis, el pica amb les mans.

AUGUST: M'has deixat dormint a les fosques, imbècil!! Saps que no ho suportó!! No ho suportó!!!

TAL·LUS: Jo no l'he deixat a les fosques, príncep. La llàntia estava encesa, però el vent la deu haver apagat...

AUGUST: Doncs encén-la!!!

TAL·LUS: Ara mateix príncep...

Tal·lus encén la llàntia amb la seva espelma.

AUGUST: I porta'm la pell de foca que em protegeix dels llamps... la pell de foca, porta la meva pell de foca!!!

Tal·lus agafa la pell de foca i li posa a August per damunt del cap. August es calma una mica, tot i que la tempesta continua forta i els llamps que cauen l'alteren.

AUGUST: Un altre en el meu lloc et faria fuetejar... Per què has trigat tant a venir quan t'he cridat? Estaves dormint?

TAL·LUS. No, príncep. Si el cel no estigués cobert per aquests núvols negres com les ales d'un corb, veuria que ja és l'hora en que s'acosta l'albada. M'he llevat fa una estona...

AUGUST: Doncs què estaves fent per trigar tant?

TAL·LUS: Estava parlant amb un missatger enviat per l'edil de la ciutat...

AUGUST: Què volia?

TAL·LUS: El Tíber s'ha desbordat, ha inundat barris sencers. Fins i tot el circ màxim ha quedat cobert per les seves aigües.

VI

Casa de Lívia. Amímone l'està pentinant.

AMÍMONE: Diuen que Tiberi ja està a les portes de Roma. Deus tenir ganes de veure'l. Set anys sense veure a un fill és molt de temps per una mare...

LÍVIA: Sí que ho és. L'únic que ho ha fet suportable és saber que, encara que es trobés tan lluny, estava en un lloc del que podia tornar. Sents enyorança de no tenir-lo al costat, però no el dolor i la tristesa que se sent pel fill que es troba en el lloc on tots algun dia anirem però del qual ningú torna mai...

Pausa.

LÍVIA: Fa gairebé vint anys que va morir Drus... Tu eres molt jove encara, gairebé una nena. El recordes?

AMÍMONE: Sí... Sempre se'n reia de mi...

LÍVIA: Li feies molta gràcia... jugava molt amb tu, li agradava fer-te enfadar preguntant-te quins nois t'agradaven. Per ell eres com una germana petita... Tu l'estimaves.

AMÍMONE: Tothom estimava Drus... Era divertit, amable, a la seva cara s'hi veia la felicitat...

LÍVIA: Era el fill que qualsevol mare voldria tenir. Tan perfecte... Sembla impossible que d'ell naixés algú tan... fatigós i monstruós com el tartamut bavós de Claudi. La vida va ser molt injusta amb Drus...

LÍVIA: Tots vam plorar la seva mort...

LÍVIA: No crec que tots la ploessin... no tots... Ara tindria quaranta set anys... el meu fill petit... mort per una cama trencada al caure del cavall...

Pausa.

AMÍMONE: Ara tornaràs a tenir a Tiberi amb tu.

LÍVIA: Sí... Tiberi em necessita més del que es pensa. I jo també el necessito a ell. Llàstima que tingui la mateixa capacitat que un bou a l'hora d'expressar els seus sentiments.

Amímone somriu. Pausa.

LÍVIA: Has fet bé de no voler ser mare, Amímone.

AMÍMONE: Això crec...

LÍVIA: I tant que sí. Tot ha tornat al seu lloc, veritat?

AMÍMONE: La beguda que em vas preparar va fer el seu efecte. Vaig passar-ho malament un parell de dies, però ara ja em sento bé...

LÍVIA: Ja et vaig dir que funcionaria. No era la primera vegada que l'utilitzava. No és agradable, ja ho sé, però encara ho és menys portar a aquest món un fill que no es vol. És cruel per la mare, i sobretot pel fill. I encara pitjor si la criatura que neix és una nena. Nosaltres les dones, que per alguns pares el nostre naixement no és ni motiu d'alegria ni d'orgull, que ens veuen tan sols com una mercaderia massa cara de mantenir que s'ha de col·locar al millor postor el més aviat possible, tenim el dret, com a mínim, a ser desitjades i estimades per les nostres mares.

AMÍMONE: T'hauria agradat tenir una filla?

LÍVIA: Les filles són més difícils de perdre que els fills... La teva mare t'estimava, Amímone. Has tingut aquesta sort.

AMÍMONE: També he tingut sort de rebre el teu ajut. Mai et podré agrair prou el que has fet per mi. Si l'embaràs arriba a tirar endavant, sense estar casada, August no m'hauria permès quedar-me aquí...

LÍVIA: T'hauries pogut casar, però és clar... per què afegir una desgràcia al damunt d'una altra?

AMÍMONE: (*Somriu*) Ja fa massa temps que estic sola per acceptar que un home pensi per mi. Sobretot quan estic convençuda que ho faig molt millor que ells.

LÍVIA: Els homes i el seu poder sobre nosaltres és el càstig que els Déus ens han imposat perquè som capaces d'engendrar. No suporten que, sent mortals com som, puguem crear vida del no res igual com fan ells. Per això ens humilien obligant-nos a servir als homes. Potser arribarà un dia en que les dones podrem fer tot allò que vulguem sense la necessitat de tenir un home al costat. Ni haurem de donar voltes i més voltes perquè ells acabin creient que, la idea que

ha estat nostra, en realitat l'han tingut ells. Potser, un dia encara molt llunyà, ocuparem el lloc que ens correspon i governarem el món. De moment, no és així. I fins aleshores, no podem fer res més que fer servir la nostra intel·ligència, la nostra capacitat per fer sense ser vistes ni sentides, i, sempre que puguem, ajudar-nos entre nosaltres. Perquè soles no anirem enlloc. Jo, per exemple, sense el teu ajut, seria incapaç de fer-me aquest pentinat.

Entra Tal·lus, trasbalsat.

TAL·LUS: Senyora... el príncep la necessita al seu costat...

LÍVIA: Què ha passat?

TAL·LUS: S'ha vestit d'indigent, ha sortit per Roma a demanar monedes i uns joves l'han agredit.

LÍVIA: Però com...?!?!

TAL·LUS: Només són uns cops. Està més tocat el seu orgull que no pas el seu cos. Mecenes i Horaci estan amb ell, al hort...

Lívia surt ràpidament.

TAL·LUS: Cada cop fa coses més estranyes, el vell... Ja no hi és tot... No pot manar l'Imperi un home en el seu estat...

AMÍMONE: Potser tu ho faries millor?

TAL·LUS: No, jo, no... però d'altres potser sí...

AMÍMONE: Aquest no és el millor lloc per posar en dubte les capacitats d'August... T'agrada massa jugar amb foc.

TAL·LUS: Ja ho saps que sí... per això m'agrada jugar amb tu...

AMÍMONE: (*Riu*) Els daus es pensen que són ells els que juguen amb la mà que els llença...

TAL·LUS: Potser els daus no juguen amb la mà, però són els qui li donen alegries.

AMÍMONE: O disgustos, quan la jugada et fa estar a punt de perdre-ho tot...

TAL·LUS: Però per ara només s'ha perdut el que s'havia de perdre, no és així...?

AMÍMONE: Sí... però a mi no m'agrada haver de perdre res... I si torna a passar, t'asseguro que un dia et despertaràs i veuràs que has perdut la bossa per guardar daus que amb tanta cura protegeixes entre les teves cames.

TAL·LUS: No tornarem a llençar els daus, doncs?

AMÍMONE: No, si ets tan covard que creus que no val la pena arriscar-los.

VII

Hort d'August. Ell, encara vestit d'indigent, i amb el barret de palla al cap. Té una mica de sang seca a la cara. Mecenes i Horaci l'acompanyen. Porta les robes estripades i està adolorit pels cops que ha rebut.

AUGUST: Què ens està passant?! Què li està passant a Roma que la diversió dels fills dels patricis és beure vi fins a perdre els sentits, follar pel mig dels carrers i apallissar als qui no tenen res ni poden defensar-se?! Aquests joves són el futur de Roma?! Són en qui els ciutadans han de confiar perquè els governin en el futur?! És això el que són?! No!! Són merda!! Res més! Això és el que són!! Vosaltres utilitzaríeu paraules més fines per descriure'ls, probablement.

HORACI: Ho intentaríem, sí.

AUGUST: Però continuarien sent merda igual! Ho hem fet malament... Molt malament. Massa bona vida, massa tenir-ho tot ben fàcil, sense sacrificis, sense dificultats... No els hi fa il·lusió res!! No volen assumir responsabilitats! Volen passar pel món igual que hi passa una sargantana. I follar i beure, i follar i beure...

HORACI: No negarem que a nosaltres també ens agrada, això...

AUGUST: És clar que ens agrada! Però ells... Ni quan van beguts se'ls veu feliços!! Són com un arbre amb les fulles ben verdes i brillants però amb l'interior del tronc podrit i ple de cucs.

Entra Lívia. Horaci i Mecenes s'aixequen quan ella entra.

LÍVIA: Estàs bé?

AUGUST: Sí... No. No ho estic.

LÍVIA: Com has pogut fer això? Com has pogut sortir així pels carrers de Roma i demanar diners als qui passaven?

MECENES: August, ara que Lívia ja és aquí potser serà millor que ens retirem. Et vindrem a veure més tard.

AUGUST: No, quedeu-vos. Ho he fet perquè Júpiter m'ho va dir, Lívia.

LÍVIA: Júpiter...

AUGUST: Sí, Júpiter. Se'm va aparèixer en somnis, com tantes altres vegades, i em va dir que fes això per saber què li està passant a Roma.

LÍVIA: Aquest consell t'hauria pogut costar la vida.

AUGUST: Però no me l'ha costat. I a partir d'ara ho penso fer cada any aquest mateix dia. He après més coses avui que en tota la meva carrera política. El Palatí està massa amunt per saber el que passa als carrers... El poble està descontent. Els he sentit parlar malament de mi, he vist que han perdut la confiança en el nostre exèrcit després de la derrota de Germania, he vist que hi ha por en el futur, que hi ha cada cop més gana, i que creix la ràbia contra aquells que tenim més perquè ells cada cop tenen menys. Però sabeu què tenen ells encara que els nostres ja no? Valors. Els qui m'han defensat dels imbècils dels fills dels patricis han sigut precisament aquells que poc abans havia sentit a parlar amb ràbia contra mi.

LÍVIA: Així és Roma, August. Roma no són els palaus ni els temples. Roma és bruta i cridanera i fa pudor, però se sent orgullosa de saber viure amb poc, de sacrificar-se quan cal i de ser justa. I és fidel i dòcil davant una mà oberta, però si la mà l'escanya o li mostra un fuet, encara que aquesta mà sigui una part del seu propi cos, no dubta en arrencar-se-la amb les seves dents esmolades.

August agafa un parell de figues de la figuera i se les menja.

HORACI: La injustícia sempre acaba fent més forts a aquells que la pateixen que no pas a qui l'exerceix. A Roma i a on sigui.

AUGUST: Aniré al Senat. I ja us aviso que no els hi agradarà gens el que els hi diré.

LÍVIA: El més important és que agradi al poble i l'exèrcit.

AUGUST: Això sí. Sense cap mena de dubte.

MECENES: Aleshores Roma estarà al teu costat.

AUGUST: Només quedarà solucionar el tema de Germania i així poder tornar a restablir la pau a l'Imperi. Tiberi m'ha vingut a veure i ja he parlat amb ell, Lívia. Crec que tenies raó. Allà hi farà un bona feina.

LÍVIA: N'estic convençuda.

AUGUST: Ja l'has vist? Ja has parlat amb ell?

LÍVIA: No... no encara. Suposo que ara em vindrà a visitar...

AUGUST: Si no ho ha fet ja no crec que ho faci. Ha anat directament al campament de les Legions que comandarà en l'operació a Germania.

LÍVIA: (*Petita pausa*) És el que ha de fer un bon militar. El deure ha d'estar sempre per damunt de tot. Fins i tot de la família. Bé, suposo que vosaltres tres teniu coses per parlar. I jo també tinc coses a fer. Si em disculpeu...

Lívia surt. August, Horaci i Mecenes es queden sols. August es comença a rascar les cames amb desfici.

AUGUST: Ara que no em sent Lívia... Tiberi és un descostat. Només l'he vist un quart d'hora i ja em pica tot!

Horaci i Mecenes riuen. August menja unes figues que estan en una safata.

AUGUST: Sabeu quin sobrenom li van posar els seus soldats? Viberi! Per l'afició que té al vi!

Riuen.

HORACI: S'expliquen coses terribles d'ell.

AUGUST: Tots els vicis i febleses que us pugueu imaginar, per baixes i mesquines que siguin, s'emmotllen a ell com un vestit fet a mida. Si Gai estigués recuperat de les seves ferides, us juro pels déus que no hauria fet tornar a Tiberi... per molt que Lívia ho volgués.

HORACI: Tens de notícies de Gai? Es troba millor?

AUGUST: No es recupera tan ràpid com esperàvem. M'ha enviat una carta dient que cada cop se sent més dèbil, i que es vol retirar de la carrera política, renunciar a tots els càrrecs i portar una vida senzilla i insignificant com ell mateix, diu. Us ho podeu creure? Diu que està deprimat... És veu que el ganivet d'aquell maleït armeni tenia el poder de ferir el cos i també l'ànima. Què els hi passa al jovent d'avui en dia? No aguanten res. Nosaltres mai ens vam permetre el luxe de poder-nos deprimir.

MECENES: Acceptaràs que es vulgui retirar?

AUGUST: No acceptaré la seva renúncia de cap de les maneres. Li he dit que nosaltres no ens podem deprimir. No ens ho podem permetre. Que s'hi posi com vulgui.

HORACI: Segur que aquestes idees fosques i tristes se li esvairan quan es trobi millor i hagi recuperat les forces pròpies de la seva edat.

AUGUST: Tan de bo tinguis raó. Esperem que el metge que Lívia ha enviat al seu costat li curi ràpid les ferides del cos i també les de l'anima. La família, companys... la família només dona problemes... Si pogués tornar a començar la meua vida hi ha un error en el que no hi tornaria a caure.

HORACI: Quin?

AUGUST: Casar-me i tenir fills. Bé fills... filles. La meua família i els nervis em mataran...

MECENES: És més fàcil que et mati la teua família que no pas els nervis.

Horaci li fa una mirada recriminatòria pel comentari.

HORACI: O potser el que t'acabarà matant són tantes figures.

AUGUST: (*Riu*) No em negaràs que no seria una mort ben dolça.

Riuen.

HORACI: Cap de nosaltres ens hauríem d'haver casat i segur que la nostra salut ho agrairia... I parlant de salut. A que no diries mai qui està enfilant amb pas ferm el camí de la mort?

AUGUST: No m'ho diguis puríssim penis! Mecenes?

HORACI: (*Riu*) Tens les mateixes dots endevinatòries que l'oracle de Delfos. No m'estranya que Apol·lo sigui el teu déu protector.

AUGUST: Així què, Mecenes? Morint-te altre cop?

MECENES: Aquest cop més que mai. Els meus mals actuals sí que faran que em trobi amb el barquer ben aviat.

AUGUST: Des que et conec que els teus mals imaginaris t'han de matar. Sempre amb aquesta cara de... aquest aspecte de bleda pansida... Però encara ets aquí.

HORACI: Si ens enterrarà a tots.

MECENES: No, no, no. Ahir vaig anar a tallar-me els cabells... i no crec que hi pugui tornar a anar mai més

AUGUST: (*Riu*) Ets realment com una bleda, que es panseix, però amb una mica d'aigua, revifa.

MECENES: Ni el sol ni l'aigua em faran revifar aquest cop...

HORACI: Potser amb una mica d'adob... I si fas com Porci Domici? Diuen que no hi ha res que li faci créixer més el rave que dues esclaves seves cagant- li al damunt.

August i Horaci riuen.

AUGUST: Porci Domici... sempre he trobat que feia una ferum estranya... Ara entenc per què... Creus que aquest tractament de merda alleugeriria el teu mal imaginari, Mecenes?

MECENES: No ho crec. Els culs m'agraden més quan no són productius. I el mal que tinc ara no és imaginari. A les nits tinc febre i no puc dormir. Només aconseguixo agafar el son fent que toquin música molt fluixa a l'habitació del costat.

HORACI: I què et relaxa més, que et rasquin la cítara o que et bufin suaument la flauta?

August i Horaci riuen.

MECENES: No riureu tant quan no hi sigui... i tu, recorda la teva promesa.

HORACI: La tinc aquí gravada.

AUGUST: Quina promesa?

HORACI: Que ens enterraran a tots dos junts.

AUGUST: I la penses complir?

HORACI: Sempre compleixo les meves promeses.

AUGUST: Espero poder veure si la compleixes o no. I espero trigar molt a veure-ho. Pel vostre bé i pel meu.

HORACI: Segons ell no trigaràs gaire.

AUGUST: Vols dir? No et deus pensar morir mentre et bufin la flauta, oi?

August i Horaci riuen. Mecenes somriu.

AUGUST: No t'emprenyis, amic.

MECENES: No, si no m'emprenyo... Per res del món voldria passar els meus darrers dies entre els vius estant emprenyat amb vosaltres. És la tristesa la que posa aquest desagradable rictus a la meua cara. I aquest aire tan insalubre que sempre es respira a Roma...

AUGUST: Doncs amic, tinc el remei perfecte per tu. Necessitaré que vagis a Germania per veure a Tiberi.

MECENES: Jo? Per què, Príncep?

AUGUST: Per vàries raons. Vull que Tiberi vegi que els meus ulls estan al seu clatell. I saber què es el que fa, com es comporta. No m'estranyaria que entre tots els seus vicis també hi fos el de la traició, i no vull que m'agafi desprevingut amb tantes legions sota el seu comandament. I tu, amb la teua discreció i intel·ligència ets qui millor ho pot fer. A part, ja veuràs com el clima de Germania t'acaba revifant i fent-te passar tots els mals.

MECENES: Així ho faré si és el que vols.

August i Horaci es miren com dient "no ho aixecarem pas, això".

AUGUST: Anima't, home. I si per sentir-te millor necessites que els teus servents alleugin el teu patiment amb música, emporta-te'ls també. No t'ho critico. Tots tenim les nostres coses. A mi, ara, per exemple, només em relaxa escriure...

HORACI: Escriure allibera. És la teua tragèdia sobre Àiax el que estàs escrivint?

AUGUST: No... El meu Àiax va morir ofegat per l'esponja. Estic intentant fer unes memòries.

MECENES: Has esborrat Àiax?

AUGUST: La vaig acabar, la vaig llegir i la vaig esborrar, sí. No tenia prou nivell.

MECENES: Ens hauries d'haver deixat llegir-la, primer.

AUGUST: No. Encara m'hauríeu retirat l'amistat. Els artistes sou així, no voleu estar amb mediocres.

MECENES: No és veritat, això.

HORACI: Sí que ho és. Jo no vull estar amb mediocres!

AUGUST: L'únic que es pot aprendre d'un mediocre és entendre que, quan no estàs dotat per fer una cosa, el millor és acceptar-ho. Per sort tinc el cap prou ben posat per veure que la meva tragèdia era totalment prescindible. De fet.. crec que hauria sigut millor actor que autor. Molt bo. De fet ho sóc. M'he passat la vida interpretant. I sense necessitat de màscara...

MECENES: I tenint com a escenari el món. Què més pot demanar un actor?

AUGUST: No haver de dirigir-lo, Mecenes. No haver de dirigir-lo.

VIII

Lívia arriba a la seva cambra. Es queda immòbil, pensativa. S'asseu. Uns instants més tard entra Amímone. La continua pentinant.

LÍVIA: Mentre he estat a fora, ha vingut Tiberi?

AMÍMONE: No...

Pausa. Amímone la continua pentinant.

LIVIA: Saps què és el que més ens afebleix a les dones, Amímone?

AMÍMONE: Què, senyora?

LÍVIA: L'amor.

Pausa

LIVIA: Ens han fet creure que és el més excels dels sentiments, el més pur i net, quan en realitat no és més que una puta que ens embriaga amb delicats perfums que confonen els nostres sentits, posant-nos un tel d'estupidesa davant els ulls, deixant-nos indefenses, fràgils, a la seva total mercè perquè ens devasti l'ànima com una malaltia venèria anorrea i podreix el cos. És un monstre amb cent bells caps, amb brillants maragdes i robins esmolats per dents, contra el que tenim l'obligació de lluitar i acabar sotmetent, si no volem que sigui ell qui s'emporti la victòria, trencant-nos per la meitat amb el precís cop de les falses promeses de felicitat que emanen de les seves mandíbules daurades. I si per guanyar-lo en aquesta brutal i dura lluita a mort hem de convertir-nos nosaltres també en monstres, no hem de dubtar a fer-ho. Vencent, si cal, la nostra pròpia natura, que ens empeny a acollir entre els nostres càlids pits a tots aquells que creiem necessitats de protecció. És molt millor sentir repulsa i nàusea per una mateixa, no poder contenir el vòmit davant la imatge de la crueltat quan veus reflectida la teva cara al mirall, que acabar convertida en una nina de drap inerme, sense voluntat pròpia ni orgull, que s'arrossega com un llimac als peus d'aquells que la trepitgen i ignoren per pur plaer, perquè se saben els seus

amos. Aquesta i cap altra ha de ser la nostra lluita per poder sobreviure, per poder existir, per poder ser. La nostra cuirassa no ha de cobrir el nostre cos, Amímone, ha de cobrir el nostre cor, massa fràgil i voluble, massa tendre y saborós pel despietat carnisser que és l'amor. *(Es posa la mà al pit)* Aquí està realment el nostre camp de batalla. Aquí. Enlloc més. Creu-me. No entreguis mai la teva ànima a ningú, per molt mereixedor de tenir-la que et sembli, perquè l'amor, a traïció i sense deixar-te temps a reaccionar, l'esbocinarà i la convertirà en carnassa sanguinolenta que veuràs encara bategar davant els teus incrèduls ulls. Fingeix, Amímone. Fingeix sempre ser aquella que tots esperen que siguis. Amable, dolça, suau com la seda. Però a l'hora de la veritat sigues forta, dura i aspra com una roca que resisteix impassible el violent embat del embravit mar hivernal. Resisteix, no escoltis al teu cor per molt insistent i càlid que es mostri, i si les seves supliques i els seus crits et fan dubtar, emmordassa'l i deixa que la gebrada de la indiferència apagui el seu foc. No et donis mai a ningú, perquè, en realitat, l'únic que tens en aquest fred i despietat món, només ets tu. Res més.

Pausa.

AMÍMONE: Senyora...

LIVIA: Tinc algunes idees que li poden anar bé a August pel seu discurs al Senat. Porta'm la tauleta per escriure, Amímone, sisplau.

Amímone es retira. Lívia es queda sola, es desfà el pentinat mentre li comencen a caure llàgrimes.

IX

Amímone està a l'habitació de Tal·lus, a punt de fer l'amor amb ell.

TAL·LUS: Ens casarem.

AMIMONE: Qui?

TAL·LUS: Tu i jo. Ens casarem.

Amímone riu.

AMÍMONE: Has aconseguit fer-me riure. No sabia que tinguessis tan sentit del humor...

TAL·LUS: Riu, riu... però ja ho veuràs... i no trigarem gaire...

AMÍMONE: Tal·lus, no ens casarem. Jo no em vull casar amb tu. M'està molt bé passar alguna nit junts, però no vull ser la teva dona. Ni la de ningú. I encara que volgués no ens podríem casar. Tu estàs al servei d'August i jo de Lívia. Érem els seus esclaus i gràcies a ells ara som lliberts. Els hi devem tot el que som. No els podem deixar.

TAL·LUS: Potser són ells qui ens deixen... No crec que jo estigui durant massa temps al servei d'August...

AMÍMONE: Per què?

TAL·LUS: Perquè les coses poden canviar molt de pressa... queden molt pocs grans de sorra en el rellotge d'August.

AMÍMONE: August fa anys que no està mai bé de salut. Durant tota la seva vida ha tingut problemes. Però jo no el veig pitjor que l'any passat.

TAL·LUS: Estic parlant del rellotge de la seva vida política. S'ha fet gran, i està encomanant la seva debilitat a Roma. I hi ha gent poderosa i propera a ell que no pensa permetre que amb August es perdi l'Imperi...

AMÍMONE: Parles com si tu fossis un d'ells... Ho ets?

TAL·LUS: Creus que ho saps tot de mi i que sóc simple i estúpid. Sempre m'has vist com un gos en qui només t'hi fixes quan vols que et llepi les mans i s'ajegui al

teu costat per donar-te escalfor amb el seu cos. Però aquest mateix gos, que dóna la pota o rodola pel terra cada cop que el seu amo li demana, també sap agafar els talls que vol quan aquest no el veu i amagar-los en un lloc segur pel seu profit...

AMÍMONE: Què has fet, Tal·lus?

TAL·LUS: M'he guardat uns talls tan sucosos que d'aquí a poc temps seré amo enlloc de gos... I aleshores... aleshores ni riuràs ni em menystindràs quan et digui de casar-nos, i a l'única persona que serviràs serà a mi.

X

Interior d'una tenda en un campament a la frontera amb Germania. A fora fa fred, neva. Dins la tenda, Tiberi s'està servint vi i se la beu sencera. Va brut després d'una batalla. Les seves mans i la seva cara estan plenes de sang. Es mira les mans i va a rentar-se-les. Entra Mecenes. Té molt fred i es troba malament.

MECENES: Tiberi.

TIBERI: Mecenes. Ja m'havien dit que estaves aquí. Què t'ha dut fins a Germania? T'has perdut, potser?

MECENES: August m'envia per fer-te arribar el seu agraïment per portar endavant aquesta campanya que ha de restablir l'honor de Roma.

TIBERI: (*Riu*) I només per això t'ha fet venir fins aquí? No m'ho crec.

MECENES: T'està realment molt agraït.

TIBERI: I tant, n'estic segur. Dignes-li que jo també li estic tan agraït com ell ho està amb mi.

MECENES: Així li faré saber. Ha sigut dura la batalla?

TIBERI: Hem perdut seixanta dos homes, i un centenar estan ferits.

MECENES: Però... heu guanyat?

TIBERI: Hem fet presoners a gairebé dos cents germànics. Uns quaranta homes. La resta són dones i criatures.

Es renta la cara. Agafa una tovallola i se l'eixuga.

TIBERI: Als homes els hi hem tallat el cap. Tant als vius com als morts. I els hem clavats en estacues que marquen la frontera entre l'Imperi i Germania. Suposo que ho deus haver vist.

MECENES: Sí.

TIBERI: Així tots els germànics que tinguin pensat creuar-la sabran el que els hi espera si ho fan.

MECENES: Clar...

TIBERI: Només n'he deixat viu un. Li hem donat un cavall i l'hem deixat anar perquè expliqui als seus que això és el que fa Tiberi amb els enemics i els traïdors a Roma.

MECENES: I amb les dones i les criatures... què heu fet?

TIBERI: Les que puguin tenir cert valor econòmic per la seva bellesa o les seves habilitats intentarem deixar-les amb vida i sense fer-les gaire malbé. La resta serviran perquè la tropa hi faci el que més els hi vingui de gust. Els nois necessiten una mica de diversió després d'una dura batalla.

MECENES: I amb les criatures?

TIBERI: Farem el mateix.

MECENES: Bé... amb el teu permís em retiraré a la meva tenda. Aquest clima m'està matant i... no em trobo massa bé.

TIBERI: Torna cap a Roma, Mecenes. Aquí no hi fas res. No és lloc per un home sensible com tu.

MECENES: Crec que faré això... sí. Li diré a August que estàs bé.

TIBERI: Molt bé. I que no pateixi.

MECENES: Vols que li digui alguna cosa a la teva mare?

TIBERI: Pregunta-li si ja és morta.

Mecenes va per sortir de la tenda.

TIBERI: Espera... Ja que has vingut fins aquí fes alguna cosa de profit. Digues al centurió de la porta que em porti un parell de criatures de pit. Els que vegi més sans i amb els ulls més blaus i cabells més rossos. I que em preparin un bany per prendre'l amb ells.

Mecenes es retira. Tiberi beu vi i es comença a despullar.

XI

El Senat. August es posa al mig i mira a tots els senadors. Porta un pergamí a la mà. L'obre i el mira.

AUGUST: Sempre he cregut que amb l'opressió no es pot crear un sistema que perduri en el temps, perquè sempre és l'oprimit qui acaba tenint raó per damunt l'opressor. Per molt poderós que aquest sigui. I perquè la raó, tard o d'hora, s'imposa. L'opressió és l'avantcambra de la guerra. I Roma n'ha patit moltes. Tots sabem el que ens han aportat les guerres civils, les lluites entre faccions. Mort i pobresa. Jo hi he format part, no ho negaré, però no vull haver-hi de tornar. És veritat que, a vegades, l'ús de la força i la violència és l'únic camí quan al davant hi tens adversaris que només pensen en el seu propi benefici enlloc de pensar en el de Roma. Però també és veritat que mai Roma havia sigut tan prospera i poderosa com en els anys de pau sota el meu principat. Mai. (*Mira el pergamí*) Roma és ara una llum enmig de la foscor. Però aquesta llum corre el risc d'apagar-se. I no ho podem permetre. La derrota de les legions de Publi Quintini Varo a Germania està fent trontollar aquesta pau que ens ha donat tants fruits i tant dolços. Al risc d'incursions dels germànics a les províncies de la Galia Comata i del nord de la península s'hi afegeix un problema encara més greu. El descontentament de l'exèrcit i la pèrdua de confiança del poble en nosaltres, els seus dirigents. El desastre de Varo ha fet disminuir els nostres recursos i el poble de Roma està acusant l'escassetat de blat i d'aliments i la inseguretat per la pèrdua de tres legions. (*Mira el pergamí*) La pau ens ha portat abundància, i l'abundància menyspreu per tot allò que hauríem de valorar. I els que haurien de donar exemple en un moment com aquest, difícil per molts, no el donen o el que donen és negatiu. M'estic referint a vosaltres i a les vostres famílies, senadors,

Murmuris.

AUGUST: Sí, a vosaltres i les vostres famílies. No remugueu. I us ho dic perquè jo, tot i ser qui sóc, porto una vida austera i...

VEU SENADOR 1: Es nota que ets fill de banquer, August!

Alguns riuen. August fa una petita pausa.

AUGUST: No crec que et poguessis guanyar la vida com a comediant, Corneli. O no prou per pagar tres mil sestercis per tenir un roger en un sopar, com vas fer!

VEU SENADOR 1: Hauries d'haver vist el roger, August! I l'hauries d'haver tastat!

AUGUST: No l'hauria tastat! Pagar tres mil sestercis per un peix és immoral!

VEU SENADOR 1: Això mateix li vaig dir jo al peixater!

Riures.

AUGUST: Els nostres legionaris, els homes que donen les seves vides perquè tu, la teva dona i el teus fills malcriats pugueu viure com ho feu, guanyen nou cents sestercis l'any! Nou cents, Corneli! Els hi calen més de tres anys del seu sou per pagar el teu peix!!

VEU SENADOR 2: Tu també guanyes nou cents sestercis l'any, August?

Riures.

AUGUST: Ha parlat Flavi l'honest. Permeteu-me que us expliqui una cosa. L'altre dia vaig sortir als carrers de Roma vestit com un indigent, per saber què pensa el nostre poble. I uns noiets, fills de patricis, precisament un era fill teu, Flavi, em van apallissar. Per diversió.

Murmuris.

AUGUST: La manca de compromís i de valors dels qui heu de portar les regnes de Roma, ens porten a la decadència!! I és això el que heu transmès als vostres fills. És així com els hi heu ensenyat que han de ser. És això el que cada dia veuen a les seves cases. Prepotència, indolència, degeneració! Per això cap vol estar al servei de Roma! Cap vol perdre ni un minut de la seva vida si no és per enriquir-se fàcilment i entregar-se als vicis!

Murmuris i alguns aplaudiments.

AUGUST: Però us aviso, i vull que us quedi ben clar, no ho penso permetre! Això s'ha acabat. He encarregat a dos magistrats la redacció d'unes lleis que penalitzin econòmicament i amb la pèrdua de privilegis a tots aquells patricis que no segueixin les normes de la moral romana i que no compleixin amb els deures inherents a la seva classe.

Queixes. Uns altres aplaudeixen.

AUGUST: Ja podeu cridar tant com vulgueu i remugar com vaques grasses que ho penso portar a terme tant si voleu com si no. Ens estem jugant el futur de Roma i no penso deixar que aquest sigui negre només perquè alguns voleu continuar comprant peixos a preu d'or i mantenir els vostres fills inútils i les vostres amants!

VEU SENADOR 3: Deixa de fer-ho tu, també!!

AUGUST: Deixar de fer el què?! Què m'heu de retreure a mi?! A mi, que he desterrat a la meva filla i al meu net Agripa per comportament immoral!! Ho hauríeu fet vosaltres?! Ho hauríeu fet?!

VEU SENADOR 3: Els has desterrat per motius polítics, no per comportament immoral!

AUGUST: Ah, sí? I quins motius són aquests? I si existeixen com és que tu els coneixes? Quins són, digues?

Febles murmuris.

AUGUST: Ara no els saps? Doncs aleshores calla... *(Torna a mirar el pergami)*
Per una altra banda, per poder finançar l'expedició de les legions de Tiberi a Germania per tal de restablir l'ordre, assegurar la frontera del Danubi i portar blat a Roma de forma segura i ràpida, cal una injecció de diners al erari públic, que actualment es trobaria sota mínims si jo no hi hagués fet ja una aportació considerable. Jo, Flavi, no tu. Però no t'amoïnis que també col·laboraràs. Per poder disposar dels diners necessaris per aquesta campanya, s'augmentarà de forma immediata fins al cinc per cent l'impost de successions i un dos per cent l'impost sobre vendes, subhastes i altres transaccions comercials.

Queixes.

AUGUST: Si no us sap greu gastar-vos-els per un peix, segur que encara us en sabrà menys fer-ho per Roma.

Les queixes pugen de to. August es retira.

XII

Amímone està ajudant a Lívia a vestir-se.

LÍVIA: El sopars socials cada cop em fan més mandra. M'atabalen, em cansen i em fan posar de mal humor. Com més gran em faig menys tolero la presència dels altres. Em sobren. *(Somriu)* Menys tu. En tu crec que hi tinc realment una bona amiga.

AMÍMONE: M'honora dient-me això, senyora.

LÍVIA: No em diguis més senyora. No és així com es tracten dues bones amigues. Quan estiguem soles pots dir-me Lívia.

AMÍMONE: Ho intentaré. Però crec que em costarà acostumar-m'hi, senyora.

Riuen.

LÍVIA: Ja ho veig. Si hagués tingut una filla m'hagués agradat que fos com tu.

AMÍMONE: M'has tractat com si ho fos.

LÍVIA: Llàstima que la família no es pugui escollir.

AMÍMONE: Sí, llàstima.

LÍVIA: Per cert, després ves a dir que tanquin al imbècil del Claudi a la seva habitació. No vull que aquesta nit m'amargui el sopar menjant amb la boca oberta i veient com li cauen trossos mastegats per la roba.

AMÍMONE: Ja diré què ho facin.

LÍVIA: Et deu semblar antinatural que tracti així al meu net, oi?

AMÍMONE: No

LÍVIA: No? *(Riu)* Segur que sí.

AMÍMONE: No, de veritat. Entenc que... que la seva presència... pot ser desagradable, i incomoda...

LÍVIA: No cal que et justifiquis. És difícil d'entendre, ho sé. Fins i tot a mi em costa d'entendre el que em provoca només amb la seva sola presència... només amb la seva olor... No sé perquè però aconsegueix treure el pitjor de mi. Una ràbia, un

odi, un fàstic tan grans, que... I veig que és feble, però això, enlloc d'entendrir-me... fa que desitgi que hagués mort només néixer. T'asseguro que voldria que no em passés. Però em passa, no ho puc evitar.

Pausa

AMÍMONE: Voldràs el collaret de perles?

LÍVIA: Mirem com em queda.

Amímone va a buscar el collaret de perles i li posa.

LÍVIA: Què et sembla?

AMÍMONE: És un collaret preciós.

LÍVIA: El vols? Queda-te'l.

AMÍMONE: No...

LÍVIA: De veritat. Per tu. Te'l regalo. Mai m'han agradat massa les joies.

AMÍMONE: No. No ho puc acceptar.

LÍVIA: I tant que pots. I ho has de fer. No es pot rebutjar el regal que et fa una amiga. Gairebé una mare. A veure com et queda?

Lívia li posa el collaret. Amímone es posa a plorar.

LÍVIA: Amímone.

AMÍMONE: Perdó...

LÍVIA: Què et passa?

AMÍMONE: Res...

LÍVIA: Però per què plores, dona?

AMÍMONE: L'emoció de...

LÍVIA: No m'enganyis. Et conec massa.

AMÍMONE: És que... no em mereixo que em tracti així.

LÍVIA: Clar que t'ho mereixes.

AMÍMONE: No. No. *(No pot controlar el plor)*

LÍVIA: Fes el favor de dir-me què et passa?

AMÍMONE: Jo... No s'ha d'estimar, senyora. No s'ha d'estimar. Em va dir això i és veritat. No es pot entregar el cor a ningú, perquè te'l trenca quan menys t'ho esperes, i potser fins i tot te'l trenca sense voler fer-ho. I jo, l'estimo... però també l'estimo a vostè, perquè m'ho ha donat tot i no puc... no puc...

LÍVIA: Amímone, no t'entenc. Què no pots?

AMÍMONE: No puc suportar aquest dolor.

LÍVIA: Quin dolor, Amímone?

XIII

Un sopar al palatí. Hi ha August, Mecenes, Horaci i Ovidi.

OVIDI: T'agraeixo molt que m'hagis convidat a sopar, August.

AUGUST: Doncs aprofita-ho. En aquesta casa els sopars mai sabem si poden ser l'últim àpat que fem.

Entra Lívia.

OVIDI: *(Somriu forçat)* I Claudi? Com és que no ha vingut?

AUGUST: És veritat. I el teu net, Lívia?

LÍVIA: No li he dit que vingues.

OVIDI: Llàstima que no hi sigui. M'encanta aquest noi. Encara segueix amb l'afició per la lectura?

LÍVIA: Afició només superada per la que sent pel vi.

MECENES: El darrer dia que el vaig veure em va dir que s'acabava de llegir "Des de la fundació de la ciutat" de Titus Livi per tercera vegada.

HORACI: Tres vegades l'ha llegit? Jo no em lleigeixo tres vegades ni les meves pròpies obres!

Riuen.

LÍVIA: Tres vegades és el que necessita per entendre alguna cosa. *(A August)* És el que té ser imbècil.

AUGUST: L'imbècil és el fill de Drus, Lívia, és el teu net. I potser no és tan imbècil com sembla.

LÍVIA: Sí que ho és.

AUGUST: Hauria d'estar aquí amb nosaltres. És família.

LÍVIA: La seva presència m'incomoda i em fa fàstic... no sap ni beure vi. Baveja i sempre s'acaba tacant la roba... Tothom se'n riu d'ell.

AUGUST: A mi no m'ho sembla pas.

Pausa. Amímone entra i serveix vi. Ella i Lívia creuen una mirada. August també la mira.

LÍVIA: Mecenes, com va anar per Germania? Com vas veure a Tiberi?

Mecenes creua una mirada amb August.

MECENES: La veritat és que molt bé. Està conduint la campanya amb molta destresa. Segur que la seva victòria serà incontestable.

LÍVIA: Et va donar algun missatge per mi?

MECENES: Sí. Sí. Em va dir que... que està desitjant que arribi el moment en que et torni a veure.

HORACI: Estàs escrivint alguna cosa, ara, Ovidi?

OVIDI: No... Ara, no.

AUGUST: Tenia entès que estaves escrivint un poema on hi expliques com s'empaiten les matrones. Són la teva especialitat, no? Els temes profunds...

OVIDI: Crec que l'amor i el desig són tan profunds com altres sentiments i pensaments.

AUGUST: Potser sí. Però l'amor i el desig a vegades ens porten a traïr el que és realment important.

OVIDI: I què és més important que el desig i l'amor, Príncep?

AUGUST: Això ho hauràs de descobrir tu sol.

OVIDI: *(Somriu)* Ho intentaré.

Pausa.

MECENES: Com es va prendre el Senat les teves noves lleis?

AUGUST: Pitjor del que hauria volgut i millor del que m'esperava.

Entra Júlia.

AUGUST: Aquí la tenim. Irradiant bellesa com Venus. I arribant sempre tard, com ella.
Em pensava que ja no vindries, Júlia.

JÚLIA: Ningú es pot negar a una invitació d'August.

AUGUST: No. I encara menys si August és el teu avi. T'he espatllat molt els plans,
fent-te venir?

JÚLIA: Potser sí.

AUGUST: Aquí tens l'amor del que tan parles, Ovidi. No hi ha res que brilli més que
l'amor d'una neta cap el seu avi.

JÚLIA: Brilla tant com el que tu m'has donat sempre a mi.

AUGUST: Què agradable és tenir una gran família...

HORACI: No menges, August?

AUGUST: No menjo gaire, ja ho saps. Amb una mica de raïm i un tros de pa ja en tinc
prou. No com altres que necessiten l'excés en tot.

Entra Tal·lus amb una safata.

AUGUST: Tal·lus. Has vist qui ha vingut?

TAL·LUS: Sí, Príncep... he rebut a tots els convidats.

AUGUST: Em referia a Júlia, que acaba d'arribar.

TAL·LUS: Sí... Jo mateix l'he portada fins aquí...

AUGUST: I ja us heu dit tot el que us havíeu de dir?

TAL·LUS: No sé a què es refereix...

AUGUST: *(S'aixeca)* Ni tu tampoc, Júlia?

JÚLIA: No sé de què parles...

AUGUST: Segur? Bé, doncs si ja no teniu res a dir-vos, potser ara em toca parlar a mi.

August agafar un pal i comença a picar les cames de Tal·lus. Aquest cau al terra. Crida de dolor. August li continua picant les cames fins que li trenca les dues. Mecenes, marejat, vomita.

Amímone plora.

AUGUST: Què us heu pensat?! He confiat en tu durant tota la meva vida i és així com m'ho pagues, rata?! Robant les meves cartes privades?! (A Júlia) I tu?! La meva neta!! Conspirant amb el teu marit contra mi!! I mentre ho fas vas follant-te al primer que trobes, davant tothom!! Igual de puta que ta mare!!

JÚLIA: No ho va ser ni la meitat del que ho has estat tu.

August li dóna una bufetada a la Júlia.

AUGUST: Com tens el valor d'insultar-me després del que has fet?!!

JÚLIA: No t'insulto, et descric.

AUGUST: L'odi cap a mi t'encega. No saps ni el que dius!

JÚLIA: Ah, no? (Treu una carta i llegeix) “Què passa? És perquè m'estic follant la Reina? Perquè no és la meva dona, oi? Però això no és nou. Ja fa nou anys que passa. I tu, què? Potser només et folles la Lívia? Hauràs tingut sort si, quan llegeixes aquesta carta, no t'has follat ja la Tertul·la, o la Terentil·la o la Rupil·la o la Salvia, o a totes elles juntes. Realment importa tant on fots la teva titola trempada?”

AUGUST: Calla!!

JÚLIA: Això et va escriure Marc Antoni. Ja no ho recordes? I t'ho va dir perquè era veritat!! No ens pots jutjar ni a mi ni a la meva mare per res del que hem fet, perquè tu ho has fet encara més!! Sense parar.

AUGUST. Et dic que callis!!

JÚLIA: T'has follat amigues meves!! El meu avi s'ha follat amigues meves. I tu, Lívia, tu és qui les portava fins al seu llit!! Tots ho sabem. Estàs content, Mecenes, de que s'hagi passat per la pedra a la teva dona?

MECENES: Jo em trobo molt malament, no-

AUGUST: Deixa a Mecenes en pau! No saps de què parles!

JÚLIA: Sé moltes més coses de les que us penseu!! Com tots en aquesta família, encara que la por ens faci fer veure que som cecs, sords i muts. Us ompliu la boca parlant de moral quan vosaltres dos no n'heu tingut mai!! Dieu que la família és el més important de tot quan en realitat per vosaltres només som peces que moveu com voleu, o que sacrifiqueu si us convé!!

August agafa a Júlia pels cabells i la llença a terra.

AUGUST: Ja n'hi ha prou!! Tu, la teva mare i Agripa sou els tres furóncols que amarguen la meva vellesa! Però això s'ha acabat! El teu marit a hores d'ara ja deu ser mort...

JÚLIA: No...!!

AUGUST: No facis veure que et sap greu quan t'has passejat per la meitat dels llits de Roma!!

JÚLIA: M'estàs fent mal...!

LÍVIA: Deixa-la anar, Octavi.

AUGUST: Tu calla!! (A Júlia) T'estaràs sola en una illa, podrint-te com es podreix ta mare, sense cap home prop teu, sense comoditats, sense les riqueses que has tingut fins ara gràcies a mi... A mi!!

LÍVIA: August, no cal que la desterris... No ha fe res dolent. Només és una dona. I les dones han d'obeir als seus marits. No és això el que tu sempre dius?

JÚLIA: (*Plora*) Jo no sabia el que estava fent Luci... no ho sabia...!

LÍVIA: Castigant-lo a ell ja n'hi ja prou...

AUGUST: No!! M'ha traït!! I m'odia. Tenir-la entre nosaltres és com tenir un escurçó sota el coixí. I no m'estovaràs amb els teus jocs i les teves paraules, Lívia. No hi ha crim més gran que traïr a la teva pròpia família.

OVIDI: Potser no l'has fet sentir prou part de la teva família...

AUGUST: Com t'atreveixes a parlar-me en aquest to!! Estic fart de tu, Ovidi... De la teva poesia de merda, dels teus pensaments malaltissos que es van infiltrant en la societat romana i l'únic que fan és debilitar-la i incitar al poble a entregar-se als plaers més baixos! Fa massa temps que estàs a prop de la meva neta! I la

teva influència l'ha tornat així!! Vés-te'n d'aquí si no vols que la meva ira també t'acabi esquitxant... Busca un lloc ben lluny de Roma on acabar els teus dies si no vols que el triï jo per tu com faré amb ella.

JÚLIA: Avi, sisplau...! No em desterris...! Estic embarassada... És el teu besnét qui porto dins...

AUGUST: Un fill de molts pares mai serà el meu besnét... com tu ja no ets la meva neta.

LÍVIA: August... no et deixis emportar per la ira del moment. No facis res del que te'n puguis penedir...

AUGUST: Mai m'he penedit de desterrar la meva filla. Tampoc em penediré de desterrar-la a ella... La conec, Lívia... la conec! És com el seu germà Agripa! Ell també va conspirar contra mi. Jo no el volia desterrar perquè tenia menys proves de les que tinc amb ella, i tu mateixa vas ser qui em va convèncer de que ho fes!! Per què ella hauria de ser diferent?!

LÍVIA: Perquè Agripa tenia responsabilitats polítiques que Júlia no té.

AUGUST: Les dones de la casa Júlia han de donar exemple amb el seu comportament. Sinó, no tenen lloc a casa meva. No hi ha res més a dir...

JÚLIA: Espero que et moris ben aviat...

La Júlia escup a la cara d'August, i ell li torna a donar una bufetada que la fa caure al terra.

AUGUST: I a tu, Tal·lus... T'hauria de lligar una pedra al coll, i llençar-te al Tiber perquè els peixos només deixessin els ossos del teu cos!! Però no ho faré... No ho faré, perquè Amímone ha suplicat per la teva vida. I aquest és el regal que li faig a la seva fidelitat. Disculpeu-me amics, però no em veig amb esma per seguir sopant...

August se'n va, clarament alterat.

LÍVIA: Gràcies per la vostra companyia. Espero que el sopar hagi estat del vostre gust...

Horaci, Mecenes i Ovidi, s'aixequen per marxar. Ovidi s'atura un moment al costat de Júlia, que està al terra plorant, li fa una carícia i se'n va.

Lívia s'acosta a Júlia, i intenta ajudar-la a aixecar-se.

JÚLIA: No em toquis...

LÍVIA: No sóc la teva enemiga, Júlia...

JÚLIA: Aquí tots som enemics... tots.

XIV

Germania. Tiberi està dempeus davant les tropes. És de nit. Neva.

TIBERI: Un tros de terra no és una nació. Les muntanyes, els arbres, els rius, la pols del camí són iguals a qualsevol part del món. Un tros de terra no és un país, només és un tros de terra. I aquest tros de terra no te nom fins que algú li posa. El primer que hi arriba. I aquest és qui forma un poble. Una nació. Un Imperi. Els romans hem construït Roma, i no Roma als Romans. Per això a qualsevol lloc on un romà hi arriba i s'hi estableix, sigui una plana, un mar, o el pic nevad d'una muntanya, allò també és casa seva. És la seva pàtria. És Roma. Nosaltres som els descendents de Troia. Descendents d'un poble antic que va ser aniquilat pels grecs. Un poble que va haver de fugir per trobar un nou lloc on tornar a ser pròsper i poderós. Un poble que ho va perdre tot. Per això, tots nosaltres, portem barrejat a la sang el verí espès de la derrota, de la humiliació i de l'exili. I aquest verí no el volem tornar a prendre. Mai més. Aquesta és la raó per la que hem fet Roma tan gran i hem sotmès tants pobles. Amb la nostra cultura, amb els diners o amb la força de les armes. I no ens deixem trepitjar per cap d'ells. Perquè som més rics, més cultes, més poderosos i més forts que qualsevol altra nació. Però no ens hem de refiar. També Troia era més rica i culta i tenia les muralles més altes i fortes que qualsevol ciutat grega i va sucumbir. Ara no són els grecs qui ens amenaça. Els nostres enemics els tenim aquí al davant. Aquest poble d'ulls blaus i cabells rossos com deus, però salvatges i pudents com gossos. Uns guerrers excepcionals per la seva crueltat i la seva necessitat de conquerir nous territoris. No els menystingueu en combat. No són tan diferents de nosaltres. Roma té un exercit poderós, però ells tenen fam. I la fam multiplica un home per deu. Nosaltres volem Europa. Ells també la volen. Ara Europa és nostra, però no tingueu cap dubte que algun dia pot arribar a ser d'ells. La nostra missió, com a legionaris de Roma, és que això no passi i omplir el inframón d'ànimes rosses amb ulls blaus. No en deixeu cap, i la terra que trepitgeu, també serà Roma.

Els soldats piquen els seus escuts amb les armes. El soroll és eixordador.

XV

August està dormint a la seva habitació. No dorm plàcidament. Es mou d'una banda a l'altre del seu llit. Fa vent.

VEU GAI: August... August...

August es desperta clarament alterat. Està molt suat.

AUGUST: Gai...? Ets tu, Gai?

August s'aixeca del seu llit.

VEU GAI: August...

AUGUST: Gai... No et veig... Per què sento la teva veu? I per què la sento tan trista i llunyana?

VEU GAI: No em veus perquè ja no tinc cap cos que mostrar, i a la meua veu no hi pot haver cap altre so que el de la tristesa d'haver estat rebut pel Dol, l'Espant, el Terror i la Follia amb torxes de sang ardent.

AUGUST: Gai... On ets?

VEU GAI: Sóc on mai s'hi pot trobar felicitat. Només crim, llàgrimes, ràbia, al·lucinacions i el negre verí escumós d'Equidna que crema com carbó flamejant dins les meves venes. Un verí que em va ser donat com un remei.

AUGUST: No... Només ets una veu que sento en un malson que ve a angoixar les meves poques hores de repòs...

VEU GAI: Sóc un record, sóc un avís. Tisífone, la que es pentina la llarga melena d'escurçons negres i plora llàgrimes de sang, sap que, quan deixis aquest món, tindràs un lloc entre els déus eternals. I et vol obrir els ulls. El meu destí ha estat el mateix que el de Marcel i Luci, amb qui camino sense rumb ni esperança entre els pútrids llots de l'avèrn.

AUGUST: No em diguis això...! No pots ser mort!! No ho pots ser!!

VEU GAI: Ho sóc. Com també ho serà injustament el meu germà Agripa si no aconsegueix tornar del seu injust exili.

AUGUST: Qui ho ha fet?!! Digues qui ha comés aquests crims que em prenen tot allò que estimo!!

VEU GAI: La mateixa mà que, mentre t'ha acariciat, ha arrencat totes les llavors que has deixant en el seu ventre.

AUGUST: Gai... No em diguis això... Gai! Gai!!

August cau desmaiada al terra.

XVI

Lívia entra a l'habitació d'August. August està al seu llit, malalt. Lívia el mira. S'asseu al seu costat. L'acaricia. Poc a poc August es desperta. Mira a la seva dona i s'incorpora una mica.

AUGUST: M'estic morint...?

LÍVIA: No... estàs malalt, res més. Has tingut molta febre aquesta nit...

AUGUST: He tingut un malson terrible... He somiat que Gai era mort i em venia a veure... Quin somni més angoixant... He de saber com està... (*S'aixeca amb esforç*) Vull tenir notícies seves...

LÍVIA: No et pots aixecar, Octavi...

August s'aixeca del llit com pot.

AUGUST: Vaig dir que m'informessin cada setmana del seu estat de salut. Per què no ho fan?!! Com he de dir les coses...

LÍVIA: Octavi, escolta'm... aquest matí ha vingut un missatger i ha portat notícies sobre Gai.

AUGUST: I com està? Està bé, oi?

LÍVIA: Va morir fa tres dies...

AUGUST: No...

LÍVIA: El seu estat no millorava. No responia a cap tractament dels metges...

AUGUST: (*Plora*) No em diguis això!!!

LÍVIA: Es va anar apagant com una flama a la que li falta l'oli...

A August li fallen les cames i cau de genolls a terra. Lívia intenta ajudar-lo.

AUGUST: No em toquis...! Ho has fet tu!!! Has sigut tu, Lívia!!!

LÍVIA: Però què estàs dient...? Deixa que t'ajudi a...

AUGUST: Tu l'has mort!! Ell m'ho ha dit!! Aquesta nit, davant el meu llit m'ho ha dit!!

LÍVIA: Ha sigut un somni provocat per la febre, res més...

AUGUST: No! No ha sigut només un somni. Ha sigut una revelació... No m'has donat mai cap fill, Lívia... Mai... En vas tenir dos amb el teu primer marit... Dos!! Tiberi i Germànic. I amb mi cap!

LÍVIA: Tu també vas tenir filles en els teus matrimonis anteriors...

AUGUST: Doncs per què tu i jo no hem tingut cap fill?! Per què no m'has donat cap hereu?!

LÍVIA: Te l'hauria donat si hagués estat a les meves mans...

AUGUST: No... Mai me'n has volgut donar cap...!

LÍVIA: La malaltia i la terrible notícia de la mort de Gai et fan desvariejar i parlar-me en un to que no mereixo en absolut. Li diré al meu metge que-

AUGUST: No! No penso permetre que cap dels teus metges se m'acosti. Et penses que no conec la teva habilitat a l'hora de crear unguents, pocions i verins, Lívia? Et penses que no sé que més d'una vegada has ajudat a avortar a amigues teves i a esclaves que treballen per nosaltres?! Tinc ulls, Lívia, i hi veuen més del que et penses... Qui m'assegura que tu mateixa no has provat els teus remeis per privar-me de descendència...

LÍVIA: Mai hauria fet una cosa així...

AUGUST: Has fet coses molt pitjors, Lívia! I no satisfeta amb fer del nostre un matrimoni estèril, has fet tot el possible per treure del mig els meus fills adoptius.

LÍVIA: No em pots dir això! No pots acusar-me de fets que em van entristir profundament, que em van esquinçar l'ànima. No paguis amb mi la impotència i la ràbia que sents ara mateix. No m'ho pots fer.

AUGUST: I tant que puc! Perquè puc dir el que vulgui i perquè tinc raó!! Tots morts, Lívia! Tots morts a la flor de la vida. Morts estúpides que mai ningú hauria pensat que poguessin ocórrer. La mort del meu nebot Marcel, la del meu net Luci, i ara la del seu germà Gai. Mai he volgut escoltar les veus que deien que tu estaves al darrera de les seves morts, que els havies enverinat. Però és molt estrany, Lívia, que tots els hereus de la meva sang hagin mort i que l'únic que continuï viu sigui el teu fill Tiberi!!

LÍVIA: Si dones crèdit a les veus que diuen que jo estic darrera les morts dels teus hereus, jo també hauré de creure les que diuen que tu vas ser el responsable de la mort del meu estimat fill Drus.

AUGUST: Com pots creure que jo vaig fer això?!

LÍVIA: De la mateixa manera que tu creus les mentides que es diuen sobre mi. I perquè has fet coses pitjors, Octavi.

AUGUST: *(Aixecant-li la mà)* No em parlis així!

LÍVIA: Si deixes caure la teva mà damunt meu, acostumat a dormir amb els ulls ben oberts, Octavi. No em perdís de vista en cap moment, perquè serà el primer cop que ho facis, però també el darrer.

Pausa. August, ple de ràbia, abaixa la mà. Està a punt de caure a causa de la malaltia. Poc a poc dóna l'esquena a Livia i va caminant amb molta dificultat, ofegant-se, fins al llit. S'estira.

AUGUST: Ara que encara tinc forces... aniré a veure Agripa...

LÍVIA: No pots fer un viatge en el teu estat. Per què el vols veure? El vas desterrar per traïció...

AUGUST: Potser em vaig equivocar... potser és ell qui ha de portar les regnes de l'Imperi quan ja no hi sigui. Potser em va trair, però la seva traïció no és tan gran com altres que encara no havia vist.

LÍVIA: T'estàs equivocant, Octavi. T'estàs deixant portar per les al·lucinacions que et provoca la febre.

AUGUST: El vull veure i el veuré!

LÍVIA: Escolta'm. No sóc la teva enemiga. Sempre m'has tingut al teu costat, sempre has escoltat els meus consells. Uns consells dits des de la fidelitat més absoluta.

AUGUST: Fidelitat a qui, Livia? A qui?

LÍVIA: Ho saps perfectament. No siguis cruel amb mi.

AUGUST: No vull continuar parlant. Demà mateix partiré. Vull estar sol, i plorar la mort del meu net. Ves-te'n!

Lívia surt. Octavi, un cop sol, plora amargament. Primer en silenci, però després no pot reprimir crits de dolor.

XVII

Casa de Mecenes. Ell està estirat al llit, molt malalt. Al seu costat, Horaci, se li acosta amb un got.

HORACI: És l'hora de la teva medicina, company...

MECENES: No la vull...

HORACI: Va... te l'has de prendre tant si vol com si no vols... Sinó vindrà Terència i te la farà prendre ella...

MECENES: M'he casat cent cops amb ella... Ho saps?

HORACI: Ho sé. Us heu divorciat cent cops i un n'heu casat cent altres... Pren-te això...

Mecenes es pren la medicina, a contracor.

MECENES: El viatge a Germania m'ha matat. No em pot curar aquesta medicina...

HORACI: Potser no, però mentre la prens com a mínim estàs callat... Acaba-te-la...

Mecenes s'acaba la medicina.

MECENES: Em va fer el salt amb August...

HORACI: La teva dona? Terència?

MECENES: (*Afirma amb el cap*) Més d'un cop... a sopars al Palatí... però jo mai vaig dir res... a cap dels dos...

HORACI: Bé... tampoc tu ets ningú per anar retraient als altres el que has fet durant tota la teva vida. Quantes amants has tingut?

MECENES: Tantes com casaments posteriors amb la meva dona...

Horaciriu.

MECENES: Però mai he anat al llit amb la dona d'August.

HORACI: Lívia no comparteix llit amb ningú. Ni amb el mateix August, crec...

MECENES: No... No gaire... Ja s'ha encarregat ella mateixa de buscar-se substitutes.

Pausa.

MECENES: Per què no m'ha vingut a veure ara que estic malalt...?

HORACI: Octavi està de viatge. Ha anat a l'illa de Planàsia a veure Agripa Pòstum al seu exili...

MECENES: Per què?

Horaci s'encongeix d'espatlles. Pausa.

MECENES: He fet coses bones a la meva vida, oi?

HORACI: Moltes...

MECENES: He sigut un bon polític, sempre he sigut fidel a Octavi, l'he ajudat amb temes familiars...

HORACI: Has fet coses molt bones, Mecenes. Casa teva sempre ha estat oberta a tots aquells que ens dediquem a l'art. Et devem molt... Roma et deu molt...

MECENES: He fet coses bones, sí... Per això, quan mori... que no se sàpiguen les dolentes...

HORACI: Dolentes? Però si ets un cúmul de virtuts.

MECENES: Ja saps que no. Hi ha coses que no s'han de saber.

HORACI: Per exemple?

MECENES: Que m'agrada vestir-me de dona, Horaci. És una tonteria, ja ho sé, però...

HORACI: Tranquil que ningú ho sabrà... I és una llàstima, perquè vestit de dona estàs espectacular.

MECENES: Sí?

HORACI: I tant... El primer dia que t'hi vaig veure em va faltar ben poc per perdre el cap.

MECENES: *(Riu amb dificultat)* Hauria sigut una dona molt guapa.

HORACI: Molt. I ben porca.

MECENES: La més porca de totes, això sí.

Tots dos riuen.

MECENES: Tampoc vull que se sàpiga res del tema dels mims...

HORACI: Això sí que no ho entès mai...

MECENES: Jo tampoc... però em passa... Els mims... m'exciten. No ho puc controlar.

HORACI: *(Somriu)* No pateixis que no se sabrà res d'això, ni de totes les coses obscures i vicioses que encara faràs abans no moris...

MECENES: Ja no en podré fer cap més...

HORACI: I tant que sí...!

MECENES: No... no podré. Deixo aquest món Horaci...

HORACI: Doncs aleshores no em quedarà altre remei que abandonar-lo amb tu.

MECENES: No... no ho facis. Et deslligo de la teva promesa...

HORACI: Jo quan en faig una la compleixo. Ja sé que en aquests temps que corren això és mes un defecte que una virtut, però sóc així. Et vaig dir que faria amb tu l'últim viatge i ho penso complir per molt que tu t'hi neguis.

Entra Ovidi.

OVIDI: M'ha dit la teva dona que us podia trobar aquí.

MECENES: Vens a veure com m'apago, Ovidi?

OVIDI: Vinc a acomiadar-me. Demà la meva dona i jo marxem de Roma.

MECENES: I cap a on aneu?

OVIDI: Cap a l'exili.

HORACI: August et fa fora.

Ovidi afirma amb el cap.

OVIDI: Em bandeja fins l'extrem més inhòspit i remot de l'Imperi.

HORACI: Ens sap greu.

OVIDI: Sé que mai us he agradat. Ni jo ni la meva literatura. Per això mai m'has convidat a cap dels teus sopars d'artistes a casa teva, Mecenes. No t'ho retrec. Cadascú és lliure de portar a taula a qui vulgui. Sempre hem tingut punts de vistes molt diferents. Jo no escric per fer política, només per buscar la bellesa, per parlar del amor...

MECENES: Aquest és el teu error, Ovidi... Tot és política. Sobretot la bellesa i l'amor. Segons com utilitzis la bellesa i l'amor pots inflamar de felicitat els esperits de la gent, o els pots fer caure en la tristesa més absoluta, els pots convertir en esclaus sense voluntat, o que en el seu cor només hi bategi l'odi, l'enveja i la venjança. La bellesa i l'amor van destruir Troia, recorda-ho.

OVIDI: A Troia la van destruir la política i el poder. La bellesa i l'amor només van ser una excusa. Com la meva obra és l'excusa per exiliar-me

MECENES: Política i poder... bellesa i amor. És tot el mateix.

OVIDI: Per tu, però no per mi. Tu creus que l'art és un mitja per aconseguir beneficis polítics, per fer créixer el poder al que serveixes. Per mi l'art està molt més enllà de tot això. Per mi l'art és la finalitat. No un mitjà. Per això mai m'he venut a ningú. Ho he intentat i he lloat a August en algunes de les meves obres...

HORACI: Unes lloances molt forçades, per cert...

OVIDI: No t'ho negaré. Vaig pensar que fent-ho potser així podria continuar vivint en aquesta ciutat que tant m'estimo. Però no ha pogut ser. Avui és el darrer dia que la veuré. I el darrer dia que també us veuré a vosaltres. És un càstig injust, com gairebé tots. Potser si ens guiéssim més per la bellesa i per l'amor, i no tant per la política i el poder, aquestes coses no passarien. Espero que et recuperis aviat, Mecenes. De tot cor. Sort, Horaci.

Ovidi va per sortir.

MECENES: Ovidi. Les amistats s'han de saber triar. Si haguessis triat bé, tot seria diferent.

OVIDI: Les vaig triar. Però amb el cor, no amb la butxaca.

MECENES: Greu error.

XVIII

Casa de Lívia. Lívia està preparant una poció. Entra Amímone

AMÍMONE: Tiberi la vol veure. Acaba d'arribar des de Germania.

LÍVIA: Fes-lo passar.

Amímone va per sortir.

LÍVIA: Amímone.

AMÍMONE: Sí, senyora?

LÍVIA: Com estàs?

AMÍMONE: Bé...

LÍVIA: Aquesta nit t'he sentit plorar.

AMÍMONE: Ho sento... No era la meva intenció molestar-la.

LÍVIA: No m'has molestat. Però no vull que pateixis, no vull que estiguis així...

AMÍMONE: Em sento molt malament... No puc deixar de pensar en Tal·lus.

LÍVIA: Vas fer el que havies de fer. Tu encara ets pots aguantar sobre les teves dues cames, ell ja no.

AMÍMONE: (*Plora*) Ho sento... però és que no puc evitar sentir-me cruel i... tot el que veig en aquesta casa em recorda a ell... i el veig... estirat al terra amb les cames trencades, perquè jo...

LÍVIA: Això està a punt de canviar. Ja no la veuràs més aquesta casa. Prepara el teu equipatge. Aquesta tarda també marxaràs.

AMÍMONE: Per què? On?

LÍVIA: Aniràs a l'illa de Trimero, on està desterrada Júlia.

AMÍMONE: No...

LÍVIA: Vull que estiguis amb ella, que no li falti mai de res, i que l'ajudis en el seu embaràs, el seu part i a criar el fill que tindrà.

AMÍMONE: Aquella illa és només una roca al mig del mar. No hi ha res. És la mort en vida. No m'hi faci anar, sisplau... No m'ho mereixo.

LÍVIA: Tampoc s'ho mereix ella. Tu només penses en Tal·lus i les seves cames trencades, però qui més ha perdut amb la teva acció, ha estat Júlia.

AMÍMONE: Però jo no volia! No volia que tot això passés...!

LÍVIA: Les dones sempre acabem perdent, Amímone. És així. Ves amb ella i fes que la seva vida en aquell tros de terra erma al mig del mar, sigui el més agradable possible.

AMÍMONE: No! Sisplau! Vull quedar-me...

LÍVIA: Però jo no vull que et quedis.

AMÍMONE: Senyora...

LÍVIA: No et vull aquí. Si has estat capaç de traïr al teu amant, a qui més podries traïr?

AMÍMONE: No. No. No ho faria mai... A tu, no!

LÍVIA: No hi ha res més a dir. I ara digues-li al meu fill que entri. I que preparin a August pel seu passeig diari per l'hort.

AMÍMONE: Però senyora...

LÍVIA: He dit que fora!

Amímone, plorant, surt. Lívia amaga la poció que estava preparant. Entra Tiberi. Es queda mirant a la seva mare durant uns instants, amb fredor. Ella també el mira.

LÍVIA: Octavi no et pot rebre. Va tornar greument malalt del seu viatge a Planàsia i ara mateix està descansant.

TIBERI: Està molt malament?

LÍVIA: Només surt del llit una estona cada dia per donar una volta per l'hort. S'està morint.

TIBERI: Ha estat a punt de morir durant tota la seva vida i sempre s'acaba recuperant.

LÍVIA: Aquest cop serà diferent.

TIBERI: N'estàs molt segura. Agripa Pòstum serà ara el seu nou hereu?

LÍVIA: No. Per sort va veure que continua sent un perill.

TIBERI: Un perill més gran que tu?

LÍVIA: Portes notícies del front de Germania, suposo.

TIBERI: Així és.

LÍVIA: Com està la situació?

TIBERI: He donat per acabada la campanya. La frontera amb Germania és segura ara mateix. Els germànics no s'atreviran a fer cap incursió en terra romana després de l'operació de càstig que els hi hem infligit.

LÍVIA: Bé... una bona notícia sempre es ben rebuda. Un èxit més a la teva carrera. I no crec que sigui l'últim partir d'ara.

Pausa. Tiberi es serveix vi.

LÍVIA: Em va saber greu que, en la teva tornada a Roma després de set anys a Grècia, no em vinguessis a veure.

TIBERI: Ho superaràs, mare. Ho superaràs.

LÍVIA: No em queda cap altre remei, oi?

TIBERI: (*Riu*) No t'escau gens el paper de mare amoïnada pels seus fills. Et queda... fals. No cal que el facis davant meu.

LÍVIA: Si has acabat tornant a Roma i has comandat la campanya a Germania ha sigut gràcies a mi.

TIBERI: Perquè t'interessa. No per ganes de veure'm. Però si vols que et doni les gràcies te les dono. Gràcies, mare.

LÍVIA: No sé perquè m'odies tant...

Tiberi llença el got de vi al terra.

TIBERI: Per què? Potser perquè em vas donar una infantesa terrible, sense cap mostra d'amor per part teva, anant d'extrem a extrem de l'Imperi, fugint de l'home que volia matar al meu pare, i al meu germà i a mi! Però a tu no et volia matar. No mare. A tu et volia per ell. I amb aquest home, el totpoderós August, t'hi

vas casar! Et vas divorciar del pare i et vas ficar al seu llit amb les cames ben obertes com una puta qualsevol!! I ens vas treure de la teva vida, a mi i al meu germà Drus!! No ens volies tenir a prop mentre ell et muntava com a una gossa que se'n va amb el primer que passa!!

Lívia li dóna una bufetada al seu fill. Ell li escup.

TIBERI: Això és tot el que et puc donar, mare...

LÍVIA: No tens cap dret a parlar-me així! Mai he estimat a cap home com vaig estimar al teu pare! Mai!!

TIBERI: Per això el vas deixar i et vas agafar a la polla d'August amb totes dues mans. Curiosa forma de...

LÍVIA: Si no m'hagués casat amb ell hauria executat al teu pare! I a tots nosaltres. Per això ho vaig fer. Però no el vaig deixar d'estimar. Mai ho he fet!

TIBERI: Ets una artista de la mentida...

LÍVIA: Com pots ser tan estúpid, fill meu?! Com pot ser que no hi vegis més enllà dels teus nassos?! És per això que vull que tu siguis Cèsar. Ho entens? Perquè vull que un fill meu, un fill que vaig tenir amb l'home que estimava, ho arribi a ser.

TIBERI: No ho sóc tan d'estúpid. Vols que ho sigui perquè creus que podràs fer amb mi el que vulguis! Però no podràs. Ara vols fer veure que ets una gran mare i una gran esposa... I no saps ni el que és això. Saps com morien les dones de Germania? Cobrint amb els seus cossos els dels seus fills, envoltant-los amb els braços com les arrels envolten les pedres. I fins i tot un cop mortes, abraçaven amb tanta força als seus fills per protegir-los, que a algunes les hi havíem de tallar els braços per poder agafar les criatures. Això és el que fa una mare de veritat. Una que realment s'estima als seus fills. Donar fins i tot la seva vida per ells. I tu... tu mai l'hauries fer una cosa així. Mai!! Mai m'has respectat, mai has tingut en compte els meus sentiments, la meva vida!! Què m'expliques del teu amor pel pare quan tu i August em veu obligar a divorciar-me de la dona que estimava per casar-me amb la filla d'ell. Amb aquella degenerada que em va fer sentir profundament desgraciat i de la que no vull dir ni el nom. Això no ho fa una mare. Això no ho permetria una mare de veritat!!

LÍVIA: Sé que va ser dur per tu. Però a vegades calen sacrificis per aconseguir el que es vol.

TIBERI: Clar... Ja...

Pausa.

TIBERI: La mort del meu estimat germà Drus també va ser un sacrifici per aconseguir el que volies?

LÍVIA: La mort de Drus ha deixat un buit en mi que mai s'omplirà. Hauria donat la meua vida a canvi de la seva.

TIBERI: I també la donaries a canvi de la meua, mare?

LIVIA: Sí.

TIBERI: Doncs dóna-la ben aviat. Potser aleshores jo podré començar a viure la meua.

Tiberi surt. Lívia es queda sola, mirant en la direcció on ha sortit el seu fill. Li cauen llàgrimes galtes avall, però es manté digna en tot moment. S'eixuga les llàgrimes. Fa un sospir. Agafa la poció que havia amagat i surt de casa seva.

XIX

Lívia arriba a l'hort. Va fins la figuera. Toca unes quantes figues. Agafa el pot en el que porta la poció i hi suca tres de les figues que ha palpat. Buida la resta de poció al terra, i llença el pot lluny. Es queda mirant la figuera uns instants.

Entra August caminant amb un bastó. Està molt dèbil. Lívia va fins a ell i l'agafa per l'altre braç.

LÍVIA: Què fas? No veus que pots caure?

Livia l'agafa pel braç per ajudar-lo.

AUGUST: Deixa'm. Puc sol, puc sol...

August es deixa anar i molt lentament va caminant fins una cadira i s'hi asseu.

AUGUST: Lívia... estimada... El meu barret de palla...

Lívia li dóna el barret de palla.

AUGUST: Farà calor avui... a quin dia estem?

LÍVIA: Dinou del teu mes.

AUGUST: Dinou d'agost, ja... Quan temps porto malalt...?

LÍVIA: Un més i mig... Com et trobes avui?

AUGUST: Millor... feia molt que no em trobava tan bé...

LÍVIA: Com m'alegra sentir-te dir això.

AUGUST: No m'han vingut a veure cap dia ni Mecenes ni Horaci. És estrany en ells...
No en saps res?

Pausa.

LÍVIA: Octavi, estimat... Mecenes no es va recuperar de la seva malaltia. Va morir fa un mes...

AUGUST: Mort? De veritat? Pobre Mecenes... aquest cop no eren imaginacions seves... No l'hauria d'haver enviat a Germania. Em pensava que viatjar li aniria bé, i... l'he matat, Lívia.

LÍVIA: No. No ha sigut culpa teva.

AUGUST: Sí que ho ha sigut. I ni tan sols he pogut anar al seu funeral... I Horaci?

LÍVIA: Horaci va morir abans d'ahir. Després de la mort de Mecenes es van tancar a casa seva i no n'ha tornat a sortir...

AUGUST: Ha complert la seva promesa... com sempre ha fet... M'estic quedant tan sol... Per què m'heu abandonat així, amics...? Marxant sense mi... Què faré, jo, ara? Què faré sense vosaltres amics meus?

August no pot reprimir el plor. Lívia s'emociona.

LÍVIA: No ploris... Sisplau, no ploris, amor...

AUGUST: Per què quan et fas vell es torna tan cruel, la vida?

LÍVIA: has tingut una meravellosa joventut, has tingut poder, has sigut admirat. No pots dir que la vida s'hagi comportat de forma cruel amb tu. Sempre t'ha somrigut.

AUGUST: Ja no em queda res de la meva joventut, de la meva força, del meu poder... Només són una ombra ben prima... Tots se'n van... Tots els que estimo. Només em quedes tu, Lívia...

LÍVIA: A mi no em perdràs mai...

AUGUST: No ens queda gaire temps junts, Lívia... Hi ha presagis molt clars que anuncien la meva mort.

LÍVIA: Has dit que avui et trobaves millor...

AUGUST: Sí... però el final s'acosta... Ho sé. Moriré, em divinitzaran... com a Juli...

LÍVIA: T'ho mereixes més que ell.

AUGUST: No ho sé... No ho sé...

LÍVIA: Jo sí que ho sé. Creu-me.

AUGUST: Deixa'm un mirall...

Lívia li dóna un mirall. August es mira.

AUGUST: Ja no em reconec ni en la meua pròpia imatge... Mira quins cabells... Et sembla aquest l'aspecte d'un Déu?

LÍVIA: No n'he vist cap altre a part de tu...

Lívia li pentina els cabells amb les seves mans.

AUGUST: Jo sí... He vist a Júpiter molts cops al llarg de la meua vida... i no tenia l'aspecte que tinc jo ara... Només confio en que l'ànima immortal sigui sempre jove i forta...

LÍVIA: La teua ànima sempre ho ha sigut. Per això has arribat fins aquí.

AUGUST: No vull que Roma em vegi així, feble, acabat, vençut...

LÍVIA: No t'hi veurà. T'ho prometo.

AUGUST: Lívia...

Lívia s'acosta a ell. August l'agafa de la ma.

AUGUST: No saps com t'he estimat... i com t'estimo encara... I com t'he arribat a odiar. Des del primer dia que et vaig veure... sabia que havies d'estar amb mi. Havies de ser meua... i t'odiava per ser d'un altre...

LÍVIA: Però vaig venir amb tu quan m'ho vas demanar...

AUGUST: Ets el millor que m'ha passat a la vida, Lívia. I també el pitjor...

LÍVIA: Tu a la meua, també...

Lívia no pot reprimir unes llàgrimes.

AUGUST: No ploris...

LÍVIA: No m'agrada veure't així...

AUGUST: I a mi no m'agrada veure't plorar...

Lívia s'eixuga les llàgrimes. August, amb esforç, s'aixeca de la cadira. Va fins la figuera i palpa unes figues.

LÍVIA: Vols menjar unes figues?

AUGUST: Sí... són les primeres... les que més m'agraden...

LÍVIA: Les de l'altra banda estan al punt que a tu t'agraden. Vols que te les triï jo?

AUGUST: Sí...

Lívia agafa les figues que ella ha emmetzinat amb la seva poció i les dona a August. Ell les agafa i se les menja amb plaer.

LÍVIA: Estan bones?

AUGUST: No les podies triar millor. Coneixes el meu gust.

LÍVIA: Sé que t'agraden quan estan una mica verdes...

AUGUST: Horaci sempre em deia que el meu gust pel menjar era vast, barroer... ell que era un gastrònom... i tenia raó. Els meus gustos sempre han sigut simples.

LÍVIA: En els gustos simples hi ha la felicitat...

August sent una punxada a l'estomac i l'acusa. Lívia se'l mira, amb la respiració alterada però intentant mantenir la serenor. Fa esforços per no plorar.

LÍVIA: August...

AUGUST: Porta'm al llit, Lívia...

Lívia s'acosta a ell i l'agafa pel braç. Comencen a caminar però a August li flauegen les cames. S'atura.

AUGUST: Digues als pocs amics que em queden que em vinguin a veure el més aviat possible. Els vull veure per últim cop i els hi vull preguntar si creuen que he interpretat bé el meu paper en aquesta farsa que és la vida.

LÍVIA: No es podria interpretar millor...

AUGUST: Aleshores els hi diré... si la comèdia us ha agradat, concediu-li el vostre aplaudiment, i tots a una, acomiadem-nos amb alegria...

August torna a caminar, però a la segona passa, defalleix, i cau al terra, sense que Lívia ho pugui evitar.

XX

Pira funerària d'August. Davant la foguera, immensa, està Lívia, descalça. Tiberi està al seu costat.

VEU VERGE VESTAL: Aquest és el testament de Cèsar August que ell mateix va deixar sota custòdia de les Verges Vestals: Com el destí m'ha arrabassat cruelment els meus fills Gai i Luci, Tiberi heretarà dos tercis de les meves propietats, la meva esposa Lívia en rebrà un terç. Deixo al poble de Roma quaranta milions de sestercis. També ordeno que cada soldat pretorià rebi mil sestercis, i cada legionari tres-cents. Prohibeixo que, a la seva mort, les dues Júlies, la meva filla i la meva neta, siguin enterrades al meu mausoleu. I finalment, la meva darrera voluntat és la d'adoptar com a filla la meva esposa Lívia, que a partir d'aquest moment prendrà el meu nom passant a dir-se Lívia Augusta, li atorgo el dret d'intervenir en els temes d'Estat i demano que la seva presència sigui benvinguda i escoltada al Senat de Roma.

El foc es va apagant. Tiberi se'n va. Lívia queda sola davant el foc. Un cop s'ha extingit totalment Lívia recull els ossos calcinats d'August i se'n va prement-los contra el seu pit.

XXI

Tiberi es dirigeix als membres del Senat.

TIBERI: Senadors... han passat uns quants anys des de la mort d'August i des de la meva acceptació de l'Imperi. He estat tres anys fora de Roma, i us he de dir, que a la meva tornada, no la reconec. Des de quan el Senat permet que una dona es faci càrrec d'assumptes d'estat impropis de la seva condició? Una dona que els seus únics mèrits han estat ser esposa d'August, ser adoptada per ell com a filla, i ser la meva mare. És això suficient perquè vosaltres, senadors, li vulgueu atorgar el títol de "Mare de la Pàtria" amb la quota de poder que això suposa? Des del meu punt de vista no ho és. I penso lluitar tant com pugui per evitar aquest error. És inacceptable que en l'incendi del temple de Vesta, Lívia donés ordres al poble i als soldats per organitzar l'extinció. I encara més inacceptable que nomini jutges, i que les cartes oficials el Senat vagin adreçades a tant a ella i a mi. No podem deixar l'Imperi en mans d'una dona. I encara menys en aquests temps en que, altre cop, les tribus germàniques tornen a amenaçar la nostra frontera nord. M'hi oposo totalment. Per molt que ella sigui la meva mare. I tampoc penso acceptar la seva demanda de ser divinitzada quan mori. Aquest és un honor reservat només als grans homes de Roma. I ella, no ho és.

XXII

Lívia està al seu llit, malalta. Agonitzant. Sent un soroll.

LÍVIA: Tiberi... ets tu?

Pausa.

LÍVIA: No t'amaguis, Tiberi... Vull veure't abans de morir, fill...

Lívia plora.

LÍVIA: Qui hi ha aquí? Ets tu, Claudi?

Pausa.

LIVIA: Respon-me, imbècil. O és que les baves no et deixen parlar?

Pausa.

LÍVIA: T'amagues per veure com moro? Et farà feliç, això, oi? Veure com la bruixa de la teva àvia se'n va i no torna a pegar-te, ni a insultar-te... A molts els farà feliços la meva mort. A molts...

Pausa. S'ofega.

LÍVIA: Si no vols que em mori és perquè ets estúpid... si no ho voldries...

Pausa. Tus. De cop somriu,

LÍVIA: Drus...! Drus, has vingut. Quina alegria fill meu. Ets tan bonic, tan intel·ligent, tan perfecte... T'he trobat tan a faltar... Tan... Ets el fill que qualsevol mare desitjaria tenir. En canvi aquell fill teu... La seva estupidesa, els seus vicis i el seu cos mal fet em mostren de forma obscena l'herència de tot el que hi ha de podrit, malalt i fràgil en mi. Per això no suportó veure'l. Per això l'odio, perquè és aquella part de mi contra la que sempre he lluitat i he intentat acabar destruint. Fes-lo fora... Fes-lo fora, Drus...

Pausa. S'ofega.

LÍVIA: Saps, fill? Jo he governat Roma... Jo he sigut l'esposa d'un Déu. Jo sóc la mare del Cèsar. El teu germà és Cèsar. I ho és perquè jo he fet que ho fos. Per què he lluitat fins a l'extenuació, no només contra els meus enemics, sinó contra mi mateixa!

Tus i li costa molt respirar.

LÍVIA: Tiberi, per fi, ha après de mi, i ha descobert que no es pot servir a Roma des de la feblesa... Però no em vol divinitzar... No vol... Em castiga... Drus... no em cansaria mai de mirar-te... però ara... ara vés-te'n. No vull que em vegis morir... No pateixis... deixa'm morir sola... és com sempre he estat... Vés-te'n...

Respira amb molta dificultat..

LÍVIA: Sempre sola. Però tots... tots, sense saber-ho, m'heu servit. Tots. Creient que per ser dona éreu els meus amos, heu sigut els meus servents... Tots... Fins i tot tu, mort, que amb el teu espès vel de cendres ens cobreixes els ulls, ho has sigut. Sempre m'has servit fidelment. Acosta't i vine a buscar-me. Ja no vull seguir més així. T'ho mano.

Lívia deixa de respirar i la llum canvia. Per una banda entra lentament Caront. Lívia s'aixeca del llit, com si ja no estigués malalta, va fins el barquer i se li posa al davant.

LÍVIA: Sóc Livia Drusila Júlia Augusta, Claudia de naixement. Sóc la terra que va podrir les llavors que hi va dipositar el diví per mai donar-li els fruits que desitjava, la que només va engendrar fills des de l'amor més pur i traïdor, i que ara escupen contra ella la seva ingratitude i l'odi que senten per ells mateixos. Sóc el més bell dels gels que guarda un foc devastador en el seu interior. Model de moral i pastora de putes verges que escalfen el llit de l'home que m'estima. Sóc un Ulisses amb pits d'acer i la meva Ítaca no és una llar. Sóc una bruixa que crea pocions de joventut infinita i de mort sobtada. Sóc la que va haver de cobrir el seu cor amb marbre negre per insensibilitzar-lo al dolor. Sóc ganivet, verí i terror. Sóc desig, passió i esperança. Sóc qui treu la vida perquè sóc qui la pot donar. El meu cos es podrirà i es convertirà en una polsosa runa àrida, refugi d'escurçons calcinats pel sol, però jo seguiré sent immortal. Seguiré sent la puta inabastable per la que tots es volen sentir estimats. Perquè jo sóc Roma. Jo. Ningú més. On em portaràs, barquer?

Fosc.